

DÖRDÜNCÜ KISIM
Vergi Kesintisi ve Beyan Esası
BİRİNCİ BÖLÜM
Vergi Kesintisi

Vergi kesintisi

MADDE 61- (1) Kamu idare ve kuruluşları, iktisadi kamu kuruluşları, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, bilanço veya işletme hesabı esasına göre defter tutmak zorunda olan çiftçiler, aile hekimleri, 23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununa göre oluşturulan yönetimler ile her türlü işhanı ve toplu işyerleri yönetimleri bu bölümde belirtilen esaslara göre vergi kesintisi yapmak zorundadırlar.

(2) Birinci fıkrada sayılan vergi kesintisi yapmak zorunda olanlar, avans olarak ödenenler dâhil aşağıda sayılan ödemeleri nakden veya hesaben yaptıkları sırada, (m), (n), (o) ve (ö) bentlerinde yer alanlardan %15, diğerlerinden %25 oranında vergi kesintisi yaparlar:

a) 13 üncü madde kapsamına giren işler dolayısıyla bu işleri yapanlara ödenen hakediş bedellerinden.

b) Vergiden muaf esnafa mal ve hizmet alımları karşılığında yapılan ödemelerden.

c) Başbayiler hariç olmak üzere Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunda tanımlanan şans oyunlarına ilişkin olarak; bilet, kupon ve benzerlerini satanlara, düzenlenen her türlü bahis ve şans oyunlarının oynatılmasına aracılık edenlere, diğer kişilerce çıkartılan bu nitelikteki biletleri satanlara yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden.

ç) Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi acenteliği yapan gerçek kişilere, bu faaliyetleri nedeniyle ödenen komisyon bedeli üzerinden.

d) Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna göre gerçek ve tüzel kişilerin mallarını iş akdi ile bağlı olmaksızın kapı kapı dolaşmak suretiyle; gerçek ve tüzel kişiler adına tüketiciye satanlara bu faaliyetleriyle ilgili olarak yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden.

e) Çiftçiler ve çiftçi sayılanlardan satın alınan zirai ürünler ve hizmetler için yapılan ödemelerden;

1) Hayvanlar ve bunların ürünleri ile kara ve su avcılığı ürünleri için;

i) Ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınanlar için,

ii) (i) alt bendi dışında kalanlar için.

2) Diğer zirai ürünler için;

i) Ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınan zirai ürünler için,

ii) (i) alt bendi dışında kalanlar için.

3) Zirai faaliyet kapsamında ifa edilen hizmetler için;

i) Orman idaresine veya orman idaresine karşı taahhütte bulunan kurumlara yapılan ormanların ağaçlandırılması, bakımı, kesimi, ürünlerin toplanması, taşınması ve benzeri hizmetler için,

ii) Diğer hizmetler için.

4) Kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan destekleme niteliğindeki ödemeler için.

f) Yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere (noterlere serbest meslek faaliyetlerinden dolayı yapılan ödemeler hariç);

1) 31 inci maddenin birinci fıkrası kapsamına giren serbest meslek işleri dolayısıyla yapılan ödemelerden;

i) (a) bendi için,

ii) (b) bendi için,

- iii) (c) bendi için,
- iv) (ç) beñdi için,
- v) (d) bendi için.

2) Diğer ödemelerden.

g) Hizmet erbabına ödenen ücretler ile 32 nci maddede yazılı olup ücret sayılan ödemelerden (istisnadan faydalananlar hariç), 77 nci maddenin birinci fıkrasında yer alan tarifeye göre.

ğ) Sporculara ücret olarak yapılan ödemelerden;

1) Lig usulüne tabi spor dallarında;

i) En üst ligdekiler için,

ii) En üst altı ligdekiler için,

iii) Diğer liglerdekiiler için.

2) Lig usulüne tabi olmayan spor dallarındaki sporculara yapılan ödemeler ile milli sporculara uluslararası müsabakalara katılmaları karşılığında yapılan ödemelerden.

h) Türkiye Jokey Kulübünce organize edilen yarışmalara katılan atların jokeyleri, jokey yamakları ve antrenörlerine ücret olarak yapılan ödemelerden (Ödemeyi yapanın kesinti yapma zorunluluğu bulunup bulunmamasının ve 35 inci maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde düzenlenmiş olan istisnanın kesinti yoluyla alınan vergiye şümlü yoktur. Türkiye Jokey Kulübü aracılığıyla yapılan ücret ödemelerinde gelir vergisi kesintisi bu Kulüp tarafından yerine getirilir.).

ı) 37 nci maddede yazılı mal ve hakların kiralanması karşılığında yapılan ödemelerden.

i) Vakıflar (mazbut vakıflar hariç) ve derneklere ait taşınmazların kiralanması karşılığında bunlara yapılan kira ödemelerinden.

j) Arazi ile makine, alet veya biçerdöver, traktör, kamyon ve benzeri mahiyetteki araçların zirai üretimde kullanılmak üzere kiralanması karşılığında gerçek usulde vergilendirilen çiftçiler ile çiftçi sayılanlar tarafından yapılan ödemelerden.

k) Yabancı devletlere, yabancı kamu idare ve kuruluşları ile uluslararası kuruluşlara ait diplomatik statüsü bulunmayan taşınmazların kiralanması karşılığında bunlara yapılan kira ödemelerinden.

l) Tam mükellef kurumlar tarafından, üçüncü fıkranın (b) bendi uyarınca vergi kesintisine tabi tutulan kazançlar hariç olmak üzere;

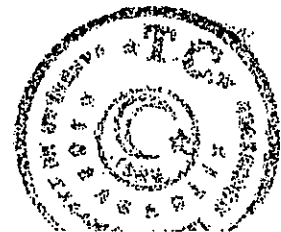
1) Tam mükellef gerçek kişilere, gelir vergisi mükellefi olmayanlara ve gelir vergisinden muaf olanlara dağıtılan, 41 inci maddenin ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yazılı kâr paylarından (Karın sermayeye eklenmesi kar dağıtımı sayılmaz.),

2) Dar mükellef gerçek kişilere, gelir vergisinden muaf olan dar mükelleflere dağıtılan, 41 inci maddenin ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yazılı kâr paylarından (Karın sermayeye eklenmesi kar dağıtımı sayılmaz.).

m) 41 inci maddenin ikinci fıkrasının (ç) bendinde yazılı menkul sermaye iratlarından (Hazine ve Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleri tarafından yurtdışında ihraç edilen menkul kıymetlerden elde edilenler hariç banka veya aracı kurumlara veya bunlar aracılığıyla diğer gerçek ve tüzel kişilere ödenenler üzerinden bu kesinti yapılmaz. Bankalara veya aracı kurumlara alış bedeli tevsik edilmeksizin teslim edilmiş olan menkul kıymetlerin gelirlerinin ödenmesinde, ödeme banka veya aracı kurumlar aracılığıyla yapılsa dahi bu kesinti hükmü uygulanır. Menkul kıymetin bir banka veya aracı kurum aracılığıyla alınmış olması halinde kesinti yapılırken, bu işlemdeki itfa bedeli ile alış bedeli arasındaki fark esas alınır.);

1) Devlet tahvili ve Hazine bonusu faizleri ile Toplu Konut İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlere sağlanan gelirlerden,

2) Hazine tarafından yurtdışında ihraç edilen tahvil faizlerinden,

3) Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleri tarafından;

- i) Yurtiçinde ihraç edilen kira sertifikalarından sağlanan gelirlerden,
- ii) Yurtdışında ihraç edilen kira sertifikalarından sağlanan gelirlerden.

4) İpotek finansmanı kuruluşları ve konut finansmanı kuruluşları tarafından ihraç edilen ipotekli sermaye piyasası araçlarından elde edilen kâr payı ve faiz gelirlerinden,

5) Diğerlerinden.

n) Mevduat faizlerinden;

1) Döviz tevdiat hesaplarına yürütülen faizlerden,

2) Altın depo hesapları getirilerinden,

3) Diğerlerinden.

o) 41 inci maddenin ikinci fıkrasının (f) bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından;

1) Kâr ve zarar ortaklığı belgesi karşılığı ödenen kâr paylarından,

2) Katılım bankalarının kâr ve zarara katılma hesabı karşılığında ödenen kâr paylarından.

ö) 41 inci maddenin ikinci fıkrasının (ı) bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından.

p) 41 inci maddenin ikinci fıkrasının (j) bendinin;

1) (1) numaralı alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından,

2) (2) numaralı alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından.

r) 41 inci maddenin ikinci fıkrasının (k) bendinin;

1) (1) numaralı alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından,

2) (2) numaralı alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından,

3) (3) numaralı alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından.

s) 41 inci maddenin ikinci fıkrasının (l) bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından.

(3) Birinci fıkrada sayılan vergi kesintisi yapmak zorunda olanlar, avans olarak ödenenler dâhil tam mükellef kurumlara yapılan ve ikinci fıkranın (a), (c), (m), (n), (o) ve (ö) bentlerine ek olarak aşağıda sayılan ödemeleri nakden veya hesaben yaptıkları sırada %15 oranında vergi kesintisi yaparlar:

a) Tam mükellef kurumlar tarafından, bu fıkranın (b) bendi uyarınca vergi kesintisine tabi tutulan kazançlar hariç olmak üzere, vergiden muaf olan kurumlara dağıtılan 41 inci maddenin ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yazılı kâr paylarından (Kârın sermayeye eklenmesi kar dağıtımı sayılmaz.).

b) Emeklilik yatırım fonlarının kazançları hariç, dağıtılsın veya dağıtılmasın kurum bünyesinde, 22 nci maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde yazılı kazançlardan.

c) Kooperatiflere ait taşınmazların kiralanması karşılığında bunlara yapılan kira ödemelerinden.

(4) Dar mükellefiyete tabi kurumların ikinci fıkranın (a), (m), (n), (o), (ö) ve (s) bentlerine ek olarak aşağıdaki kazanç ve iratları üzerinden, bu kazanç ve iratları avanslar da dâhil olmak üzere nakden veya hesaben ödeyen veya tahakkuk ettirenler tarafından %15 oranında vergi kesintisi yapılır:

a) Serbest meslek kazançlarından.

b) Gayrimenkul sermaye iratlarından.

c) Tam mükellef kurumlar tarafından, üçüncü fıkranın (b) bendi uyarınca vergi kesintisine tabi tutulan kazançlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığıyla kâr payı elde edenler hariç olmak üzere dar mükellef kurumlara veya gelir vergisinden muaf olan dar mükelleflere dağıtılan 41 inci maddenin ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yazılı kâr paylarından (Kârın sermayeye eklenmesi kar dağıtımı sayılmaz.).

ç) 41 inci maddenin ikinci fıkrasının (c) bendinde yazılı menkul sermaye iradının ana merkeze aktarılan tutarı üzerinden, kurum bünyesinde.

d) 41 inci maddenin ikinci fıkrasının (d) ve (h) bentlerinde sayılan menkul sermaye iratlarından.

e) Ticari veya zirai kazançta dâhil olup olmadığına bakılmaksızın telif, imtiyaz, patent, işletme, ticaret unvanı, marka ve benzeri gayrimaddi hakların satışı, devir ve temlik karşılığında nakden veya hesaben ödenen veya tahakkuk ettirilen bedeller üzerinden.

(5) Türkiye'de işyeri ve daimi temsilcisi bulunmayan dar mükelleflerin, yetkili makamların izniyle açılan sergi ve panayırarda yaptıkları ticari faaliyetlerden elde ettikleri kazançlar üzerinden, işletme bünyesinde %15 oranında gelir vergisi kesintisi yapılır.

(6) Avrupa Birliği organlarıyla akdedilen ve usulüne göre yürürlüğe konulan anlaşmalar çerçevesinde proje karşılığı sağlanan hibelerle finanse edilen yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerine ilişkin ödemelerden ve yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemelerden, bu hibelerle sınırlı olmak üzere, vergi kesintisi yapılmaz.

(7) Bakanlar Kurulu, bu Kanun kapsamında yer alan gelir unsurlarına dâhil olup yukarıdaki fıkralarda sayılanlarla aynı veya benzer mahiyette olan gelirleri de kesinti kapsamına almaya, bunlardan yapılacak kesintinin oranı da dâhil olmak üzere maddede yer alan vergi kesintisi oranlarını, her bir gelir unsuru, gelir veya ödeme türü veya aracı için ayrı ayrı sifıra kadar indirmek veya ikinci fıkranın (m), (n), (o) ve (ö) bentlerinde yer alan gelirler için öngörülen kanuni oranı beş puana kadar, diğer gelirler için ise bir katına kadar artırmak suretiyle yeniden tespit etmeye yetkilidir. Bu yetkiler vergi kesintisi oranını;

a) Tam ve dar mükellefler ile gerçek ve tüzel kişiler veya elde edenler ya da ödeme yapılanlar itibarıyla,

b) Ticari kazançlarda, ödeyen veya ödeme yapılan itibarıyla, ödeme yapılan kişilerin mükellef olup olmadıklarına, ödemenin konusunun emtia veya hizmet alımı, emtia ve hizmet alımının birlikte olmasına, iş grupları, iş nev'ileri, sektörler ve emtia gruplarına göre,

c) Zirai kazançlarda, ürün ve hizmet türlerine, niteliğine, zirai ürünlerin borsalarda tescil ettirilerek satılıp satılmadığına, toptancı hallerinde satılıp satılmadığına veya destekleme kapsamında alım yapan kurumlar ile diğerlerine, zirai faaliyet kapsamında ifa edilen hizmetler için de faaliyetin türü ve niteliğine, çiftçi ve çiftçi sayılanlar, bunlara yapılan ödemelerin türü ve ödemeyi yapana, münhasıran zirai alet ve makinalarla verilen hizmetlere veya faaliyetin zirai alet ve makinaların başka kişilerin işlerinde kullanılmak suretiyle yapılmasına göre,

ç) Serbest meslek kazançlarında, faaliyet türüne veya kazanç ve hasılat tutarlarına göre,

d) Ücretlerde, tutarlarına ve tek işverenden alınıp alınmadığına, jokeylere, jokey yamaklarına ve antrenörlerine yapılıp yapılmadığına, sporculara, spor dallarına, liglere veya ödemeyi yapanlara göre,

e) Gayrimenkul sermaye iratlarında, 37. nci maddede sayılan mal ve haklar, bunların kullanılış amacı veya elde edenleri itibarıyla,

f) Menkul sermaye iratlarında;

1) Mevduat veya menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının vadesi, ihraç tarihleri, türleri, işlem gördüğü borsalar ile bankalar arası mevduat ve Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan aracı kurumlar arasındaki borsa para piyasasında değerlendirilen paralara ödenen faizler için,

2) Kâr payları ve iştirak hisselerinden doğan kazançların tahsil süresine veya bunları elde edenlere göre veya bu menkul sermaye iratları kapsamına giren Devlet tahvili, Hazine bonusu faizleri ile Toplu Konut İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkartılan menkul kıymetlerin gelirlerine isabet eden kısım için (Bu kısım, bu faiz ve gelirlerin toplam kurum hasılatı içindeki payına göre hesaplanır.),

3) Üçüncü fıkranın (b) bendinde yer alan kazançlar itibarıyla fon veya ortaklık türlerine göre ya da portföylerindeki varlıkların nitelik ve dağılımına göre,

4) Getirinin, kıymetli maden ve taşlar, döviz cinsinden açılmış hesaplardan ya da yabancı para cinsinden ihraç edilmiş menkul kıymetlerden elde edilip edilmediğine göre,

5) İkinci fıkranın (p) ve (r) bentlerinde yer alan kesinti uygulaması bakımından, prim ve katkı paylarının ücretin safi tutarı ile ticari kazancın tespitinde veya diğer gelir unsurlarına ilişkin gelir vergisi matrahının tespitinde indirim konusu yapıp yapılmadığına, indirim konusu yapılması halinde indirime esas süreye, Devlet katkısı elde edilip edilmediğine veya Devlet katkısı elde edilen süreye, sigortalı ve katılımcıların kalış süresine ve ayrılma biçimlerine göre.

g) Değer artış kazançlarında, dar mükellefler için ülkeler itibarıyla,

ğ) Arızı kazançlarda kazanç türlerine göre,

h) Kara, deniz ve hava ulaştırması işiyle işigal eden dar mükellefler için karşılıklı olmak şartıyla ayrı ayrı veya topluca ülkeler itibarıyla, farklılaştırmak suretiyle de kullanılabilir.

(8) Aşağıda yazılı hizmet erbabının ücretleri üzerinden vergi kesintisi yapılmaz. Bu kişilerin gelirleri yıllık beyanname ile bildirilir:

a) Ücretlerini yabancı bir memleketteki işverenden doğrudan doğruya alan hizmet erbabı.

b) 35 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan istisnadan faydalanmayan yabancı elçilik ve konsolosluk memur ve hizmetlileri.

c) Maliye Bakanlığınca yıllık beyanname ile bildirilmesinde zaruret görülen ödemeler.

Münhasıran banka ve aracı kurumlarca yapılacak kesintiler

MADDE 62- (1) Bankalar ve aracı kurumlar, takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla, aşağıda sayılan gelirler üzerinden %15 oranında vergi kesintisi yaparlar:

a) Alım satımına aracılık ettikleri menkul kıymetler ile diğer sermaye piyasası araçlarının alış ve satış bedelleri arasındaki fark.

b) Alımına aracılık ettikleri menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının itfası halinde alış bedeli ile itfa bedeli arasındaki fark.

c) Menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının tahsiline aracılık ettikleri dönemsel getirileri (herhangi bir menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracına bağlı olmayan).

ç) Aracılık ettikleri menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının ödünç işlemlerinden sağlanan gelirler.

(2) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki mükellefler ile münhasıran menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı getirileri ile değer artış kazançları elde etmek ve bunlara bağlı hakları kullanmak amacıyla faaliyette bulunan mükelleflerden Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarıyla benzer nitelikte olduğu Maliye Bakanlığınca belirlenenler için bu oran %0 olarak uygulanır.

(3) Üç aylık dönem içerisinde aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı ile ilgili olarak birden fazla alım satım işlemi yapılması halinde kesintinin gerçekleştirilmesinde bu işlemler tek bir işlem olarak dikkate alınır. Aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı alım satımından doğan zararlar takvim yılı aşılmamak kaydıyla izleyen dönemlerin kesinti matrahından mahsup edilir. Döviz, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracının alış ve satış bedeli olarak işlem tarihindeki Türk Lirası karşılıkları esas alınarak kesinti matrahı tespit edilir. Menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracının yabancı bir para cinsinden ihraç edilmiş olması halinde ise kesinti matrahının tespitinde kur farkı dikkate alınmaz. Alış ve satış

işlemleri dolayısıyla ödenen komisyonlar ile banka ve sigorta muameleleri vergisi, kesinti matrahının tespitinde dikkate alınır.

(4) Menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı sahibinin, bu kıymetleri başka bir banka veya aracı kuruma aktarması halinde, söz konusu menkul kıymetlerin alış bedeli ve alış tarihi aktarma yapılan kuruma bildirilir. Aktarmanın başka bir kişi veya kurum adına yapılması halinde, alış bedeli ve alış tarihinin ilgili banka veya aracı kuruma bildirilmesinin yanı sıra işlem Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığına da bildirilir. Bu bildirimler, başka bir kişi veya kurum adına naklin aynı banka veya aracı kurumun bünyesinde gerçekleştirilmesi veya kıymetin sahibi tarafından fiziken teslim alınması halinde de yapılır. Menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracının fiziken bir banka veya aracı kuruma teslim edilmesi halinde alış bedeli olarak, tevsik edilmesi kaydıyla, kıymet sahibinin beyanı esas alınır ve yapılan işlem Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığına bildirilir.

(5) Hazine ve Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketlerince yurtdışında ihraç edilen menkul kıymetlerin alım satımı, itfası sırasında elde edilen getirileri ile bunların dönemsel getirilerinin tahsilinde, tam mükellef kurumlara ait olup, Borsa İstanbul Anonim Şirketinde işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılması ile sürekli olarak portföyünün en az %51'i Borsa İstanbul Anonim Şirketinde işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonlarının bir yıldan fazla süreyle elde tutulan katılma belgelerinin fona iadesi veya diğer şekillerde elden çıkarılmasında ve hisse senetleri kâr paylarının hisse sahipleri adına tahsilinde ve tam ve dar mükellef kurumların (Türkiye'de işyeri veya daimi temsilci aracılığıyla faaliyette bulunmayanlar hariç) aralarında yaptıkları vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden doğan kazançları bakımından bu madde hükümleri uygulanmaz. Banka ve benzeri finans kurumları için Türkiye'de işyeri veya daimi temsilci aracılığıyla faaliyette bulunma şartı aranmaz. Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan borsa yatırım fonları ve emeklilik yatırım fonlarının elde ettikleri kazançlar üzerinden birinci fıkraya ve 61 inci maddeye göre vergi kesintisi yapılmaz.

(6) Bankalar ile aracı kurumlar, bir menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracını (pay senetleri ile beşinci fıkrada belirtilen menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçları hariç) birinci fıkra kapsamında kesintiye tabi tutulmaksızın almaları halinde, kendilerine satış yapanlar adına satış bedeli ile alış bedeli arasındaki fark üzerinden %15 oranında kesinti yaparlar. Menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracının daha önce bir banka veya aracı kurumdan alınmamış olması halinde, kesintinin yapılmasında alış bedeli yerine ihraç bedeli esas alınır.

(7) Bu maddede geçen banka ifadesi, Bankacılık Kanunu kapsamında Türkiye'de faaliyette bulunan bankalar ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasını, aracı kurum ifadesi, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında Türkiye'de faaliyette bulunan aracı kurumları, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı ifadesi, özel bir belirleme yapılmadığı sürece Türkiye'de ihraç edilmiş ve Sermaye Piyasası Kurulunca kayda alınmış ve/veya Türkiye'de kurulu menkul kıymet ve vadeli işlem ve opsiyon borsalarında işlem gören menkul kıymetler veya diğer sermaye piyasası araçları ile kayda alınmamış olsa veya menkul kıymet ve vadeli işlem borsalarında işlem görmese dahi Hazinece veya diğer kamu tüzel kişileri ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketlerince ihraç edilecek her türlü menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracını ifade eder. Bankaların ve aracı kurumların taraf olduğu veya bunlar aracılığıyla yapılan; belirli bir vadede, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte, ekonomik veya finansal göstergeye dayalı olarak düzenlenenler de dâhil olmak üzere, para veya sermaye piyasası aracını, malı, kıymetli madeni ve döviz alma, satma, değiştirme hak ve/veya yükümlülüğünü veren vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri bu madde uygulamasında diğer sermaye piyasası aracı addolunur.

(8) Gerçek kişiler tarafından, bu madde kapsamında vergi kesintisine tabi tutulan ve yıllık veya özel beyanname ile beyan edilmeyeceği belirtilen menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından doğan kazançlar için takvim yılı itibarıyla Şubat ayının başından yirminci günü akşamına kadar şekli ve muhteviyatı Maliye Bakanlığınca belirlenen ayrı bir yıllık beyanname verilebilir.

(9) Beyan edilen gelirden, aynı türden menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları için yıl içinde oluşan zararların tamamı mahsup edilebilir. Mahsup edilemeyen zararlar izleyen takvim yıllarına devredilemez. Beyan edilen gelir üzerinden %15 oranında vergi hesaplanır. Hesaplanan vergiden yıl içinde kesilen vergiler mahsup edilir, mahsup edilemeyen tutar genel hükümler çerçevesinde red ve iade edilir. Şu kadar ki, beyannamenin verilmesi gereken süresi içinde verilmemesi halinde red ve iade yapılmaz.

(10) Bakanlar Kurulu bu maddede yer alan oranları her bir menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı türleri, vadesi, ihraç tarihleri veya bunların işlem gördüğü borsalar, yatırım fonlarının katılma belgelerinin fona iadesi veya diğer şekillerde elden çıkarılmasından elde edilen kazançlarda fon türleri ve portföy yapılarına, kazanç ve irat türü ile bunları elde edenler itibarıyla ayrı ayrı sınıflara kadar indirmeye veya %15'e kadar artırmaya; bu sınır dâhilinde tutarlar itibarıyla farklı oranlar belirlemeye, yabancı para cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan getiriler için beş puana kadar artırmaya veya kanuni oranına kadar indirmeye yetkilidir.

(11) Bu madde hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Vergi kesintisinde uyulacak esaslar

MADDE 63- (1) Vergi kesintisi, 62 nci madde uyarınca yapılanlar ile ücretlerden yapılanlar hariç olmak üzere gayrisafi tutarlar üzerinden yapılır. Kesilmesi gereken verginin ödemeyi yapan tarafından üstlenilmesi halinde vergi kesintisi, fiilen ödenen tutar ile ödemeyi yapanın yüklediği verginin toplamı üzerinden hesaplanır.

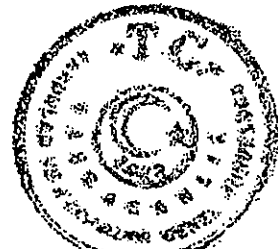
(2) Vergi kesintisinde hesaben ödeme deyimini, vergi kesintisine tabi gelir ve kazançları ödeyenleri hak sahiplerine karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade eder.

(3) 61 inci maddenin ikinci fıkrasının (m), (n), (o) ve (ö) bentleri ve 62 nci madde uyarınca yapılacak kesinti açısından, kazanç sahibinin gerçek veya tüzel kişi ya da dar veya tam mükellef olmasının, vergi mükellefiyeti bulunup bulunmamasının, vergiden muaf olup olmamasının, ya da elde edilen kazancın vergiden istisna olup olmamasının önemi bulunmamaktadır. 62 nci madde uyarınca yapılacak kesintilerin uygulanması bakımından, banka veya aracı kurumlar kendilerinde bulunan veya kendilerine ulaştırılan bilgi ve belgeler kapsamında sorumlu tutulurlar. Bilgilerin eksik veya yanlış olması nedeniyle eksik beyan edilen kısım için bildirim yapan adına gerekli tarhiyat yapılır.

(4) 22 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen vergiden istisna edilen kazançlar ile aynı bentte belirtilen şirketlerin (b) bendindeki şartları taşıyan iştirak kazançlarından anonim veya limited şirket niteliğindeki dar mükellef kurumlara dağıtılan kâr paylarından yapılacak kesinti oranı, 61 inci maddenin dördüncü fıkrasının (c) bendi uyarınca kâr dağıtımına bağlı olarak yapılan vergi kesintisi oranının yarısını aşamaz.

(5) Tüccar, serbest meslek erbabı, çiftçi ve çiftçi sayılanların 61 inci madde hükümlerine göre yapacakları vergi kesintisi; ticari, mesleki ve zirai işleriyle ilgili ödemelerine münhasırdır.

(6) Maliye Bakanlığı vergi kesintisine ilişkin usul ve esasları belirlemeye, vergiye tabi işlemlere taraf veya aracı olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutmaya yetkilidir.

Vergi kesintisinin gösterilmesi

MADDE 64- (1) Bu Kanuna göre yapılan vergi kesintileri, kesinti yapanın kayıt ve hesaplarında ayrıca gösterilir.

(2) İşverenler, hizmet erbabına ödedikleri ücretlerden yaptıkları vergi kesintisini Vergi Usul Kanununda yazılı ücret bordrosunda veya bordro yerine geçen diğer kayıtlarda göstermek zorundadır.

(3) Mevduat faizlerinden yapılan vergi kesintisi takvim yılının sonunda, mevduat hesabı yıl içinde kapatılmışsa, hesabın kapatıldığı tarihte kesinti yapanın kayıt ve hesaplarında gösterilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Beyan ve Gelirin Toplanması

Beyan esası

MADDE 65- (1) Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, gelir vergisi, mükellefin veya vergi sorumlusunun beyanı üzerine tarh olunur. Gelir vergisi beyanları, mükellefiyet veya sorumluluk türlerine, vergilendirme dönemine ya da gelir unsurlarına göre aşağıda belirtilen beyannameler ile yapılır. Beyanname, ilgili bulunduğu takvim yılının veya hesap döneminin sonuçlarını içerir.

a) Yıllık beyanname, 3 üncü maddede belirtilen kaynaklardan bir takvim yılı veya hesap dönemi içinde elde edilen kazanç ve iratların toplanarak vergi dairesine bildirilmesine mahsustur. Gelirin, takvim yılının veya hesap döneminin belli bir dönemine ilişkin olması, beyannamenin yıllık olma özelliğini değiştirmez.

b) Muhtasar beyanname, vergi kesintisi yapanlar tarafından kesilen vergilerin matrahları ile birlikte, toplu olarak vergi dairesine bildirilmesine mahsustur.

c) Özel beyanname, dar mükellefiyete tabi gerçek kişilerin yıllık beyanname ile bildirmeye mecbur olmadıkları kazanç ve iratlarından vergisi kesinti yoluyla alınmamış olanların ve vergiye tabi kazancı diğer kazanç ve iratlardan ibaret olan dar mükellefiyete tabi kurumların kazançlarının bildirilmesine mahsustur.

(2) Her kurum vergiye tabi kazancının tamamı için yıllık bir beyanname verir. Kurumların şubeleri, ajansları, alım satım büro ve mağazaları, imalâthaneleri veya kendilerine bağlı diğer işyerleri için, bunların bağımsız muhasebeleri ve ayrılmış sermayeleri olsa dahi ayrı beyanname verilmez. Ancak, tüzel kişiliği bulunmayan iktisadi kamu kuruluşları ile dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmelerden her biri için, bunların bağlı olduğu kamu tüzel kişileri ile dernek ve vakıflar tarafından ayrı beyanname verilir.

(3) Beyannamelerin şekli, içeriği ve ekleri Maliye Bakanlığınca belirlenir. Mükellefler beyanlarını bu beyannamelerle ve bu beyannamelerde yazılı bilgilere uygun olarak bildirmek zorundadır.

Gelirin toplanmasının esasları

MADDE 66- (1) Tam mükellef kurumlar, kazançlarının tamamını yıllık beyanname ile bildirmek zorundadırlar. Ancak, kooperatiflerin gelirlerinin münhasıran Türkiye'de kesinti suretiyle vergilendirilmiş taşınmaz kira gelirlerinden ibaret olması halinde, bu gelirler için beyanname verilmez.

(2) Gerçek kişiler, 3 üncü maddede yazılı kaynaklardan bir takvim yılı içinde elde ettikleri gelirler için bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça yıllık beyanname verirler. Bu Kanuna göre beyanı gereken gelirlerin yıllık beyannameyle toplanması zorunludur.

(3) Ticari kazanç ve gerçek usulde vergilendirilen zirai kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı, ticari, zirai ve mesleki faaliyetlerinden kazanç temin etmemiş olsalar bile,

yıllık beyanname verirler. Bu hüküm şirketlerin faaliyet ve tasfiye dönemlerine şamil olmak üzere kolektif şirket ortakları ile komanditeler hakkında da uygulanır.

(4) Tam mükellef gerçek kişilerce elde edilen gayrimenkul sermaye iradı, diğer kazanç ve iratlar, 31 inci madde kapsamındaki serbest meslek kazançları veya ücretlerden, gelir unsurları itibarıyla herhangi birinin, 77 nci maddenin birinci fıkrasındaki tarifinin dördüncü gelir diliminde ücret gelirleri için geçerli olan tutarın iki katını aşması halinde, beşinci fıkranın (a) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde yer verilenler dışında kalan diğer gelirlerin tamamının bu fıkradaki gelirlerle birlikte, beşinci fıkranın diğer hükümleri dikkate alınmaksızın yıllık beyannameye toplanması zorunludur.

(5) Gerçek kişilerin aşağıda belirtilen gelirleri için yıllık beyanname verilmez, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu gelirler beyannameye dâhil edilmez:

a) Tam mükellefiyette;

1) Gerçek usulde vergilendirilmeyen zirai kazançlar, 41 inci maddenin ikinci fıkrasının (j) ve (k) bentlerinde yazılı menkul sermaye iratları ile kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısmı,

2) Türkiye’de kesinti suretiyle vergilendirilmiş 41 inci maddenin ikinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan menkul kıymetlerin yurtiçinde ihraçlarından elde edilen kazanç ve iratlar, aynı fıkranın (e), (f), (ı) bentlerinde yer alan menkul sermaye iratları ile 62 nci madde kapsamında kesinti suretiyle vergilendirilmiş menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarından elde edilen gelirler,

3) 77 nci maddenin birinci fıkrasındaki tarifinin dördüncü gelir diliminde ücret gelirleri için geçerli olan tutarın iki katını aşmayan tek işverenden elde edilen ücretler,

4) Toplamı, 77 nci maddenin birinci fıkrasındaki tarifinin dördüncü gelir diliminde ücret gelirleri için geçerli olan tutarı aşmayan birden fazla işverenden alınan ücretler (Birden fazla işverenden alınan ücretlerde, birden sonraki işverenden alınan ücretlerin toplamının 77 nci maddenin birinci fıkrasındaki tarifinin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde birinci işverenden alınan da dâhil ücretlerin tamamı beyan edilir.),

5) Bir takvim yılı içinde elde edilen ve toplamı 1.390 Türk Lirasını aşmayan, bu Kanunda kesinti ve istisna öngörülmemiş menkul ve gayrimenkul sermaye iratları (Diğer gelirler nedeniyle beyanname verilmesi gerekli olan durumlarda bu bent hükmü uygulanmaz.),

6) Bu fıkranın (1), (2), (3), (4) ve (5) numaralı alt bentlerindeki şartları taşıyanlar dışındaki beyana dâhil edilmesi gereken gelirler toplamının, 77 nci maddenin birinci fıkrasındaki tarifinin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmaması şartıyla, Türkiye’de kesinti suretiyle vergilendirilmiş birden fazla işverenden elde edilen ücretler, menkul ve gayrimenkul sermaye iratları.

b) Dar mükellefiyette, tamamı Türkiye’de kesinti suretiyle vergilendirilmiş olan; ücretler, serbest meslek kazançları, menkul ve gayrimenkul sermaye iratları, diğer kazanç ve iratlar ile kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısmı.

(6) Beşinci fıkranın (a) bendinin (5) numaralı alt bendi dar mükellefler açısından da uygulanır.

(7) Ticari ve zirai kazançlar hariç olmak üzere, Türkiye’de 61 inci madde uyarınca kesinti suretiyle vergilendirilmiş kazanç ve iratlar için, dar mükellef kurumların yıllık veya özel beyanname vermeleri veya verilmesi gereken beyannamelere söz konusu kazanç ve iratları dâhil etmeleri ihtiyaridir. Ancak, beyanname verilmesi halinde menkul kıymet yatırım fonları dışındaki fonların katılma belgelerinden veya yatırım ortaklıklarının pay senetlerinden elde edilen kâr paylarının verilecek beyannamelere dâhil edilmesi zorunludur. Şu kadar ki, dar mükellef kurumların 61 inci maddenin ikinci fıkrasının (m) (n), (o), (ö) bentleri ile 62 nci madde kapsamında kesinti suretiyle vergilendirilmiş kazançları ve bu kurumların tam mükellef kurumlara ait olup Borsa İstanbul Anonim Şirketinde işlem gören ve bir yıldan fazla

süreyle elde tutulan pay senetlerinin elden çıkarılmasından elde edilen kazançları için beyanname verilmez.

(8) Yabancı ülkelerde elde edilen kazanç ve iratlar, gelir vergisi mükellefinin bunları Türkiye'deki hesaplarına intikal ettirmesi gereken yılda; mükellefin iradesi dışındaki sebeplerle Türkiye'de hesaplara intikal ettirilmesi mümkün olmayan kazanç ve iratlar ise, bu durumun tevsik edilmesi kaydıyla mükellefin bunlara tasarruf edebildiği yılda elde edilmiş sayılır.

(9) Bakanlar Kurulu dördüncü ve beşinci fıkralarda yer alan ve beyanname verme sınırlarını gösteren tutarları gelirler itibarıyla ayrı ayrı ya da topluca iki katına kadar artırmaya veya tarifenin ikinci gelir dilimindeki tutara kadar indirmeye yetkilidir.

Zarar mahsupları

MADDE 67- (1) Gerçek kişiler yıllık beyanname ile beyan ettikleri gelir unsurlarından aşağıda sayılan zararları indirebilirler:

a) Gelirin toplanmasında gelir kaynaklarının bir kısmından hasıl olan zararlar (45 ve 50 nci maddelerde yazılı kazanç ve iratlardan doğanlar hariç) diğer kaynakların kazanç ve iratlarına mahsup edilebilir. Bu mahsup sonucunda kapatılmayan zarar kısmı, izleyen yıllarda beyan edilen gelirlerden indirilebilir. Arka arkaya beş yıl içinde mahsup edilmeyen zararlar, izleyen yıllara devredilemez.

b) Menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarında, gider fazlalığından doğanlar hariç, sermayede vukua gelen eksilmeler zarar kabul edilmez.

(2) Kurumlar, her yıla ilişkin tutarları ayrı ayrı göstermek şartıyla gelir vergisi matrahının tespitinde aşağıda sayılan zararları indirebilirler:

a) Beş yıldan fazla nakledilmemek şartıyla geçmiş yılların beyannamelerinde yer alan zararlar.

b) 53 üncü maddenin birinci fıkrası çerçevesinde devralınan kurumların devir tarihi itibarıyla öz sermaye tutarını geçmeyen zararları ile 53 üncü maddenin üçüncü fıkrası kapsamında gerçekleştirilen tam bölünme işlemi sonucu bölünen kurumdaki öz sermayenin devralınan tutarını geçmeyen ve devralınan kıymetle orantılı zararlar (Son beş yıla ilişkin gelir vergisi beyannamelerinin kanuni süresinde verilmiş olması ve devralınan kurumun faaliyetine devir veya bölünmenin meydana geldiği tarihten itibaren en az beş yıl süreyle devam edilmesi şarttır. Bu şartların ihlali halinde, zarar mahsupları nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler için vergi ziyayı doğmuş sayılır.).

(3) Türkiye'de gelir vergisinden istisna edilen kazançlarla ilgili olanlar hariç olmak üzere, tam mükellefiyet esasına tabi olan gerçek kişilerin yurtdışında gerçekleştirdiği ticari, zirai ve mesleki faaliyetleri ve kurumların yurtdışı faaliyetlerinden doğan zararları beş yıldan fazla nakledilmemek şartıyla;

a) Faaliyette bulunulan ülkenin vergi kanunlarına göre beyan edilen vergi matrahlarının zarar dâhil, her yıl o ülke mevzuatına göre denetim yetkisi verilen kuruluşlarca rapora bağlanması,

b) Bu raporun aslı ile tercüme edilmiş bir örneğinin Türkiye'deki ilgili vergi dairesine ibrazı,

halinde indirim konusu yapılır.

c) Denetim kuruluşlarınca hazırlanacak raporun ekinde yer alan vergi beyanlarının, bilanço ve gelir tablosunun, o ülkedeki yetkili mali makamlarca onaylanması zorunludur. Faaliyette bulunulan ülkede denetim kuruluşu olmaması halinde, her yıla ait vergi beyannamesinin, o ülke yetkili makamlarından alınan, birer örneğinin mahallindeki Türk elçilik veya konsolosluklarına, yoksa orada Türk menfaatlerini koruyan ülkenin aynı mahiyetteki temsilcilerine onaylatılarak, aslının ve tercüme edilmiş bir örneğinin ilgili vergi dairesine ibrazı yeterlidir.

ç) Türkiye’de indirim konusu yapılan yurtdışı zararın, ilgili ülkede de mahsup edilmesi veya gider yazılması halinde, Türkiye’deki beyannameye dâhil edilecek yurtdışı kazanç, mahsup veya gider yazılmadan önceki tutardır.

d) Yurtdışı zararların, gerçek kişi mükellefin Türkiye’de gerçek usulde vergilendirilen faaliyetleriyle ilgili olması esastır.

(4) Bu maddenin uygulamasıyla ilgili usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Diğer indirimler

MADDE 68- (1) Yıllık beyannameye bildirilecek gelir veya kazancın 67 nci maddeye göre yapılacak zarar mahsuplarından sonra kalan kısmı indirime esas gelir sayılır. Bu tutardan ilgisine göre sırasıyla aşağıdaki indirimler yapılabilir:

a) Mükelleflerin, işletmeleri bünyesinde gerçekleştirdikleri münhasıran yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının %100’ü oranında hesaplanacak ar-ge indirimi (Araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile doğrudan ilişkili olmayan giderlerden ve tamamen araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde kullanılmayan amortisman tabi iktisadi kıymetler için hesaplanan amortisman tutarlarından verilen paylar üzerinden ar-ge indirimi hesaplanmaz. Matrahın yetersiz olması nedeniyle ilgili dönemde indirim konusu yapılamayan tutarlar, sonraki hesap dönemlerine devreder. Ar-ge indiriminden yararlanılacak harcamaların kapsamını ve uygulamadan yararlanılabilmesi için gerekli belgeler ile usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.).

b) 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanuna göre kurulan korumalı işyerlerinde istihdam edilen engelli çalışanlar için diğer kişi ve kurumlarca karşılanan tutar dâhil yapılan ücret ödemelerinin yıllık brüt tutarının %100’ü oranında korumalı işyeri indirimi (İndirim, her bir engelli çalışan için azami beş yıl süre ile uygulanır ve yıllık olarak indirilecek tutar, her bir engelli çalışan için asgari ücretin yıllık brüt tutarının %150’sini aşamaz.). Bu bentte yer alan oranı, engellilik derecelerine göre %150’ye kadar artırmaya veya tekrar kanuni oranına indirmeye Bakanlar Kurulu; bendin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Aile ve Sosyal Politikalar ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıklarının görüşü alınarak Maliye Bakanlığı yetkilidir.

c) Münhasıran kreş ve anaokulu faaliyetinde bulunacak olan veya mevcut işletme içerisinde çalışanların çocuklarına bakım amacıyla kurulan kreş ve anaokuluna ilişkin kuruluş ve yapım giderlerinin %100’ü.

ç) Serbest meslek faaliyetinde bulunan veya ticari kazancı basit usulde vergilendirilen engellilerin bu faaliyetlerinden elde edilen gelirlerinden, 33.üncü maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen esaslara göre hesaplanan yıllık indirim tutarları (Bu indirimden bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunan serbest meslek erbabı ile ücretliler de yararlanır.).

d) İndirime esas gelirin %15’ini ve asgari ücretin yıllık tutarını aşmamak şartıyla (Bu şartın tespitinde işverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ile 33 üncü maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi ve bu bent kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı birlikte dikkate alınır.) mükellefin şahsına, eşine ve çocuklarına ait hayat sigortalarına ödenen primlerin %50’si ile ölüm, kaza, hastalık, sağlık, engellilik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri (Sigortanın Türkiye’de kâin ve merkezi Türkiye’de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması, prim tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması ve ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin safi tutarının hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunması şartıyla, eşlerin veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait prim kendi gelirlerinden indirilir. Bakanlar Kurulu bu bentte yer alan oranları yarısına kadar indirmeye,

iki katına kadar artırmaya ve belirtilen haddi asgari ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir.).

e) Vergi Usul Kanununun 325/A maddesine göre girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarların indirimine esas gelir veya kazancın %10'unu aşmayan kısmı.

f) Genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere, köylere, kamu yararına çalışan derneklere, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara ve bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetinde bulunan kurum ve kuruluşlara makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımların, indirimine esas gelirin veya kazancın %5'ini aşmayan kısmı.

g) İktisadi işletmeleri hariç, Türkiye Kızılay Derneğine ve Türkiye Yeşilay Cemiyetine makbuz karşılığı yapılan nakdî bağış ve yardımların tamamı.

ğ) Genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere bağışlanan okul ve sağlık tesisi ile elli yatak (büyükşehirlerde yüz yatak) kapasitesinden az olmayan öğrenci yurdu, çocuk yuvası, yetiştirme yurdu, huzurevi, bakım ve rehabilitasyon merkezi ile mülki idare amirlerinin izni ve denetimine tabi olarak yaptırılacak ibadethaneler ve Diyanet İşleri Başkanlığı denetiminde yaygın din eğitimi verilen tesislerin inşası dolayısıyla yapılan harcamalar veya bu tesislerin inşası için bu kuruluşlara yapılan her türlü bağış ve yardımlar ile aynı kuruluşlara ait olan mevcut tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan her türlü nakdî ve aynı bağış ve yardımların tamamı.

h) Doğal afetlere uğrayan yer ya da bölgelere ulaştırılacak yardımlara katılım için Başbakanlık ya da Başbakanlığın belirlediği kurum veya kuruluşlar aracılığıyla makbuz karşılığında yapılan nakdî ve aynı bağışların tamamı.

ı) Fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan gıda, temizlik, giyecek ve yakacak maddelerinin maliyet bedelinin tamamı (19 uncu maddenin birinci fıkrasının (h) bendine göre indirilen tutarlar hariç).

i) 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 5/5/2009 tarihli ve 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamında yapılan sponsorluk harcamalarının; amatör spor dalları için %100'ü, profesyonel spor dalları için %50'si.

j) Genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, belediyeler, köyler, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve bilimsel araştırma faaliyetinde bulunan kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan ya da Kültür ve Turizm Bakanlığınca desteklenen veya desteklenmesi uygun görülen ve konu ve amaçları aşağıda belirtilen faaliyetlere ilişkin olarak, mükellefler tarafından yapılan harcamalar ya da bu faaliyetleri desteklemek amacıyla makbuz karşılığında gerçekleştirilen bağış ve yardımların %100'ü;

1) Kültür ve sanat faaliyetlerine ilişkin ticari olmayan yerel, ulusal veya uluslararası organizasyonlar,

2) Ülkemizin kültür, sanat, tarih, mimari veya edebiyat alanlarındaki uygarlık birikimini ve somut olmayan kültürel mirasını konu edinen veya ülkemizin tanıtımını amaçlayan her türlü görsel, işitsel veya basılı materyallerin hazırlanmasına, yurtiçinde ve yurtdışında dağıtımına, aynı konu ve amaçlarla gerçekleştirilecek derleme ve araştırmaların yapılmasına, yayınlanmasına ve tanıtımına yönelik çalışmalar,

3) Yazma ve nadir eserlerin Kültür ve Turizm Bakanlığı koleksiyonuna kazandırılması, korunması veya elektronik ya da dijital ortama aktarılması çalışmaları,

4) 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki taşınmaz kültür varlıklarının yaşatılmasına, bakım, onarım ve nakillerine yönelik çalışmalar ile bu varlıklarla ilgili rölöve, restorasyon, restitüsyon projeleri ve nakil işleri,

- 5) Kurtarma kazıları, bilimsel kazı çalışmaları ve yüzey araştırmaları,
 - 6) Yurtdışındaki taşınmaz Türk kültür varlıklarının yerinde korunması veya ülkemize ait kültür varlıklarının Türkiye'ye getirilmesi çalışmaları,
 - 7) Kültür envanterinin oluşturulması çalışmaları,
 - 8) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki taşınır kültür varlıkları ile çağdaş veya geleneksel el sanatları ya da güzel sanatlar alanlarındaki ürün ve eserlerin Kültür ve Turizm Bakanlığı koleksiyonuna kazandırılmasına ve güvenliklerinin sağlanmasına yönelik çalışmalar,
 - 9) Somut olmayan kültürel miras, güzel sanatlar, sinema, çağdaş ve geleneksel el sanatları alanlarındaki üretim ve etkinlikler ile bu alanlarda araştırma, eğitim veya uygulama merkezleri, atölye, stüdyo ve film plâtosu kurulması, bakım ve onarımı, her türlü araç ve teçhizatın tedariki ile film yapımı,
 - 10) Kütüphane, müze, sanat galerisi ve kültür merkezi ile sinema, tiyatro, opera, bale ve konser gibi kültürel ve sanatsal etkinliklerin sergilendiği tesislerin yapım, onarım veya modernizasyon çalışmaları.
- (2) Bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamalarının nakden yapılmaması halinde, bağışlanan veya yardım ve sponsorluğun konusunu teşkil eden mal veya hakkın varsa kayıtlı değeri, yoksa Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre Takdir Komisyonunca tespit edilecek değeri esas alınır.
- (3) Bakanlar Kurulu, bu maddede yazılı oranları konularına veya amaçlarına göre %100'e kadar artırmaya, %0'a kadar indirmeye ve bu sınırlar dâhilinde yeniden belirlemeye yetkilidir.
- (4) Bu maddenin uygulanmasıyla ilgili usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Matrahtan, gelir unsurlarından ve kurum kazancından indirilemeyecek giderler

MADDE 69- (1) Bu Kanuna göre hesaplanan gelir vergisi ile diğer şahsi vergiler, her türlü para cezaları, vergi cezaları, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre ödenen cezalar, gecikme zamları ve faizler ile Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ödenen gecikme faizleri gelir vergisinin matrahından, gelir unsurlarından ve kurum kazancından indirilemez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Beyannamenin Verilmesi ve Vergilendirme Dönemi

Yıllık beyannamenin verilmesi

MADDE 70- (1) Yıllık beyanname, gerçek kişiler tarafından takvim yılını izleyen yılın Şubat ayının başından yirminci günü akşamına kadar; kurumlar tarafından ise hesap döneminin kapandığı ayı izleyen üçüncü ayın başından yirminci günü akşamına kadar tarha yetkili vergi dairesine verilir veya taahhütlü olarak posta ile gönderilir.

(2) Takvim yılı içinde Türkiye'yi terk edenlerin beyannameleri terke tekaddüm eden onbeş gün içinde; ölüm halinde ise ölüm tarihinden itibaren dört ay içinde verilir.

Vergilendirme dönemi

MADDE 71- (1) Gelir vergisinde vergilendirme dönemi, gerçek kişiler için geçmiş takvim yılı, kurumlar için hesap dönemidir. Ancak, kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenlerin vergilendirme dönemi, özel hesap dönemleridir. Şu kadar ki;

a) Gerçek kişilerin mükellefiyetinin takvim yılı içinde kalkması halinde, vergilendirme dönemi, takvim yılı başından mükellefiyetin kalktığı tarihe kadar geçen süreyi kapsar,

b) Diğer ücretlerde vergilendirme dönemi, hizmetin ifa olduğu takvim yılıdır.

(2) Kesinti yoluyla ödenen vergilerde, istihkak sahipleri ayrıca yıllık veya özel beyanname vermeye mecbur değillerse, vergi kesintisinin ilgili bulunduğu dönemler vergilendirme dönemi sayılır ve kesilen veya kesilmesi gereken vergiler yıllık verginin yerine geçer.

(3) Özel beyanname ile bildirilen gelir ve kazançların vergilendirilmesinde, vergilendirme dönemi yerine kazanç ve iratların elde edilme tarihi esas alınır.

Muhtasar beyannamenin verilmesi

MADDE 72- (1) 61 inci madde kapsamında vergi kesintisi yapmaya mecbur olanlar, bir ay içinde yaptıkları ödemeler veya tahakkuk ettirdikleri tutarlar ile bunlardan kestikleri vergileri ertesi ayın yirmiüçüncü günü akşamına kadar, ödeme veya tahakkukun yapıldığı yer itibarıyla bağlı oldukları vergi dairesine; 62 nci madde kapsamında vergi kesintisi yapanlar, kestikleri vergileri üçer aylık vergilendirme dönemini izleyen ayın yirmiüçüncü günü akşamına kadar ayrı bir beyannameyle bağlı oldukları vergi dairesine bildirmeye mecburdurlar. Yıl sonlarında tahakkuk ettirilen mevduat faizlerinden kesilecek vergilerin bildirilmesi için bu süre bir ay uzatılır.

(2) Aynı belediye hudutları içinde muhtelif yerlerde yapılan ödeme ve tahakkuklar ile bunlara ait vergilerin bir merkezden bildirilmesi mümkündür. Maliye Bakanlığı ödeme veya tahakkukun yapıldığı yere bağlı kalmaksızın mükelleflerin beyannamelerini tek merkezden verilmeye yetkilidir.

(3) Ziraî ürün bedelleri üzerinden kesinti yapanlar hariç olmak üzere, çalıştırdıkları hizmet erbabı sayısı on ve daha az olanlar yapacakları kesintiye ilişkin beyannamelerini, bağlı buldukları vergi dairesine önceden bildirmek şartıyla her ay yerine Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarının yirmiüçüncü günü akşamına kadar verebilirler.

(4) Genel bütçeye dâhil kurum ve kuruluşlara, yaptıkları vergi kesintileri için muhtasar beyanname verilmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

(5) Vergi kesintisine konu kazanç ve iratlar için ayrı ayrı beyanname verme mecburiyeti getirmeye, verilmesi gereken beyannameler için gelir unsurları itibarıyla ay içerisinde farklı bir gün belirlemeye ve üçer aylık dönemler itibarıyla verilen muhtasar beyannamelerin dönemini aylık, aylık dönemler itibarıyla verilenleri ise üçer aylık olarak belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Özel beyannamenin verilmesi

MADDE 73- (1) Dar mükellefiyete tabi mükelleflerden yıllık beyanname vermeye mecbur olmayanlar;

a) Taşınmazların elden çıkarılmasından doğan diğer kazanç ve iratlarını, taşınmazın bulunduğu,

b) Menkul malların ve hakların elden çıkarılmasından doğan diğer kazanç ve iratlarını, mal ve hakların Türkiye'de elden çıkarıldığı,

c) Ticari veya zirai bir işletmenin faaliyetinin durdurulması veya terk edilmesi karşılığında elde ettikleri diğer kazanç ve iratlarını işletmenin bulunduğu,

ç) Arızı olarak ticari işlemlerin yapılmasından veya bu nitelikteki işlemlere tavassuttan elde edilen diğer kazanç ve iratlar ile arızı olarak yapılan serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla elde edilen diğer kazanç ve iratlarını faaliyetin yapıldığı,

d) 60 ncı maddede yazılı işlerin arızı olarak yapılmasından elde edilen diğer kazanç ve iratlarını, faaliyetin yapıldığı veya yolcu veya yükün taşıta alındığı,

e) Gerçek usulde vergiye tabi olan mükelleflerin terk ettikleri işleriyle ilgili olarak sonradan elde ettikleri diğer kazanç ve iratlar (zarar yazılan değersiz alacaklarla, karşılık ayrılan şüpheli alacakların tahsili dâhil) ile ticari, zirai veya mesleki bir faaliyete hiç

girişilmemesi veya ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde edilen diğer kazanç ve iratlarını, bu diğer kazanç ve iratlara ilişkin ödemenin Türkiye’de yapıldığı,

f) Kesinti suretiyle vergilendirilmemiş menkul sermaye iratları ve diğer her türlü kazanç ve irada ilişkin ödemenin Türkiye’de yapıldığı,

g) Diğer hallerde Maliye Bakanlığınca belirlenen, yerin vergi dairesine özel beyanname ile beyan ederler.

(2) Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, dar mükellefiyette aşağıda sayılan gelirler için özel beyanname verilmez veya verilen beyannamelere bu gelirler dâhil edilmez:

a) Kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısmı.

b) 61 inci maddenin ikinci fıkrasının (m) (n), (o), (ö) bentleri ile 62 nci madde kapsamında vergi kesintisine tabi tutulan kazançlar ile bu kurumların tam mükellef kurumlara ait olup, Borsa İstanbul Anonim Şirketinde işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan pay senetlerinin elden çıkarılmasından elde edilen kazançlar.

c) Vergi kesintisine tabi tutulsun tutulmasın Hazine, Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleri ve tam mükellef kurumlar tarafından yurtdışında ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan kazanç ve iratlar.

(3) Dar mükelleflerin tamamı kesinti yoluyla vergilendirilmiş telif, imtiyaz, patent, işletme, ticaret unvanı, marka ve benzeri gayrimaddi hakların satışı, devir ve temlik karşılığında elde ettikleri gelirler için beyanname verilmesi ihtiyaridir.

Özel beyannamenin verilme zamanı ve vergilendirme dönemi

MADDE 74- (1) Özel beyanname ile beyan edilecek kazanç ve iratlardan serbest meslek faaliyetlerine ilişkin olanların beyannamelerinin, bu faaliyetlerin sona erdiği, bu kazanç dışındaki diğer kazanç ve iratlarla ilgili beyannamelerin ise bu kazanç ve iratların elde edildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde ilgili vergi dairesine verilmesi zorunludur.

(2) Dar mükellefiyete tabi olan yabancı kurumların vergiye tabi kazancının diğer kazanç ve iratlardan (telif, imtiyaz, ihtira, işletme, ticaret unvanı, marka ve benzeri gayrimaddi hakların satışı, devir ve temlik karşılığında alınan bedeller hariç) ibaret bulunması halinde, yabancı kurum veya Türkiye’de adına hareket eden kimse, bu kazançları elde edilme tarihinden itibaren onbeş gün içinde 75 inci maddede belirtilen vergi dairesine beyanname ile bildirmek zorundadır. 47 nci maddenin beşinci ve altıncı fıkraya hükümleri hariç olmak üzere, bu Kanunda yer alan vergilendirmeme hususundaki istisna, kayıt, şart ve sürelerle ait sınırlamalar dikkate alınmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Tarh İşlemleri

Verginin tarhı, tarh yeri ve tarhiyatın muhatabı

MADDE 75- (1) Gelir vergisi, mükellefin veya vergi sorumlusunun beyanı üzerine tarh olunur.

(2) Bu Kanunda aksine düzenleme olmadıkça gelir vergisi; gerçek kişinin yerleşim yerinin, kurumun kanuni veya iş merkezinin bulunduğu yerin vergi dairesince tarh edilir. Şu kadar ki;

a) İşyeri ve yerleşim yeri ayrı vergi daireleri bölgesinde bulunan mükelleflerin vergileri, Maliye Bakanlığınca uygun görüldüğü takdirde ve mükellefe de önceden bildirmek kaydıyla işyerinin bulunduğu,

b) Diğer ücretlerle, gezici olarak çalışanların ticari ve serbest meslek kazançlarının vergileri, bu ücret ve kazanç sahiplerinin yerleşim yerlerinin bulunduğu yerin vergi dairesince tarh edilmemişse, faaliyetlerini icra ettikleri,

c) Dar mükellefiyete tabi olanların gelir vergisi, beyannamelerini vermeye mecbur oldukları,

yerin vergi dairesince tarh edilir.

(3) Gelir vergisi, verginin mükellefi olan gerçek kişiler adına; kurumların ise tüzel kişiliği adına; iktisadi kamu kuruluşları ile derneklere ve vakıflara ait iktisadi işletmelerden tüzel kişiliği haiz olmayanlar için bağlı oldukları kamu tüzel kişileri ya da dernek veya vakıf adına; fonlarda fonun kurucusu adına; iş ortaklıklarında ise verginin ödenmesinden müteselsilen sorumlu olmak üzere yönetici ortak veya ortaklardan herhangi birisi adına tarh olunur. Ancak küçüklerle kısıtlılarda, bunların nam ve hesabına kanuni temsilcileri tarhiyata muhatap tutulurlar.

(4) Dar mükellefiyette, mükellefin Türkiye’de daimi temsilcisi mevcutsa mükellef hesabına daimi temsilci (Türkiye’de birden fazla daimi temsilcinin mevcudiyeti halinde, mükellefin tayin edeceği, tarhiyat tarihine kadar böyle bir tayin yapılmamışsa, temsilcilerden herhangi birisi), daimi temsilci mevcut değilse, kazanç ve iratları yabancı kişiye sağlayanlar tarhiyata muhatap tutulur. Dar mükellefiyete tabi yabancı kurumların vergisi, bunlar hesabına Türkiye’deki müdür veya temsilcileri; müdür veya temsilcileri mevcut değil ise kazanç ve iratları yabancı kuruma sağlayanlar adına tarh olunur.

(5) Verginin kesinti suretiyle alınması halinde, mükellef hesabına kesinti yapmaya mecbur olanlar tarhiyata muhatap tutulurlar.

(6) Gelir vergisi, beyannamenin verildiği vergi dairesince tarh olunur. Gelir vergisi tam mükellefiyette vergiyi tarha yetkili vergi dairesine; dar mükellefiyette Türkiye’de vergi muhatabı mevcutsa onun Türkiye’de oturduğu yerin, Türkiye’de vergi muhatabı yoksa işyerinin, işyeri birden fazla ise bu işyerlerinden herhangi birisinin bulunduğu yer vergi dairesine; kurumlarda kurumun kanuni veya iş merkezinin bulunduğu yerin; dar mükellefiyette, Türkiye’de işyerinin veya daimi temsilcisinin bulunduğu yerin; Türkiye’de işyeri veya daimi temsilcisi olmadığı takdirde yabancı kuruma kazanç sağlayanların bağlı olduğu yerin vergi dairesine verilir veya taahhütlü olarak posta ile gönderilir.

(7) Maliye Bakanlığı, mükelleflerin bağlı oldukları vergi dairelerini, gelir unsurlarına veya yerleşim yerlerine göre, kanuni veya iş merkezlerine bakmaksızın belirlemeye yetkilidir.

Tarh zamanı

MADDE 76- (1) Gelir vergisi, beyanname verilmesi gereken hallerde, beyannamenin verildiği günde, beyanname posta ile gönderilmişse vergiyi tarh edecek daireye geldiği tarihi izleyen üç iş günü içinde tarh edilir.

(2) Diğer ücretlerde gelir vergisi;

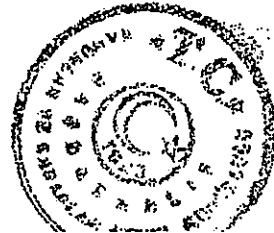
a) Hizmetin ifa olunduğu takvim yılının ikinci ayında,

b) Takvim yılı içinde işe başlanması halinde, başlama tarihinden itibaren bir ay içinde,

c) (a) ve (b) bentlerinde yazılı diğer ücret sahiplerinden, tarh zamanı süresinin bitiminden önce Türkiye’yi terk edenlerin vergileri, terke tekaddüm eden onbeş gün içinde, tarh olunur.

ç) Diğer ücret sahipleri, tarh zamanlarında bağlı oldukları vergi dairelerine başvurarak vergilerini tarh ettirmeye mecburdurlar.

d) Vergilendirme dönemi içinde işe başlayan veya işi bırakan diğer ücret sahiplerinin vergi matrahı ve vergileri işe başlanılan ve bırakılan aylar hariç çalışılan süreye isabet eden tutarda hesaplanır. Takvim yılının birinci yarısı içinde işini bırakan diğer ücret sahiplerinden, keyfiyeti takvim yılının ikinci yarısı girmeden haber verenlerin ikinci taksite isabet eden vergileri terkin olunur.

BEŞİNCİ KISIM
Verginin Oranı ve Ödenmesi
BİRİNCİ BÖLÜM
Verginin Oranı

Verginin oranı

MADDE 77- (1) Gerçek kişilerin gelir vergisine tabi gelirleri aşağıdaki oranlarda vergilendirilir.

10.700 Türk Lirasına kadar	%15
26.000 Türk Lirasının 10.700 Türk Lirası için 1.605 Türk Lirası, fazlası	%20
60.000 Türk Lirasının 26.000 Türk Lirası için 4.665 Türk Lirası (ücret gelirlerinde 94.000 Türk Lirasının 26.000 Türk Lirası için 4.665 Türk Lirası), fazlası	%27
60.000 Türk Lirasından fazlasının 60.000 Türk Lirası için 13.845 Türk Lirası (ücret gelirlerinde 94.000 Türk Lirasından fazlasının 94.000 Türk Lirası için 23.025 Türk Lirası), fazlası	%35

(2) Yıllık gelir vergisi, vergiye tabi gelirlerin yıllık toplamından 33 üncü maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan indirimler düşüldükten sonra bu maddenin birinci fıkrasındaki oranlar uygulanmak suretiyle hesaplanır.

(3) Ücretlerin vergilendirilmesinde aylık vergi, yıllık vergi onikiye bölünmek; gündelik vergi, aylık vergi otuza bölünmek suretiyle hesaplanır.

(4) Kurum kazançları üzerinden %20 oranında gelir vergisi hesaplanır.

(5) 60 ıncı maddeye göre vergilendirilen yabancı ulaştırma işlerine ilişkin vergi oranını karşılıklı olmak şartıyla, ülkeler itibarıyla kara, deniz ve hava ulaştırma kurumları için ayrı ayrı veya topluca sıfıra kadar indirmeye veya bu maddede yazılı oranın bir katını geçmemek üzere yeni bir oran tespit etmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

İndirimli gelir vergisi

MADDE 78- (1) Finans ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösteren kurumlar, iş ortaklıkları, taahhüt işleri, 16/7/1997 tarihli ve 4283 sayılı Kanun ile 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Kanun kapsamında yapılan yatırımlar ile rödovans sözleşmelerine bağlı olarak yapılan yatırımlar hariç olmak üzere, bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen ve Ekonomi Bakanlığı tarafından teşvik belgesine bağlanan yatırımlardan elde edilen kazançlar, yatırımın kısmen veya tamamen işletilmesine başlanılan hesap döneminden itibaren yatırıma katkı tutarına ulaşınca kadar indirimli oranlar üzerinden gelir vergisine tabi tutulur.

(2) Bu maddenin uygulamasında yatırıma katkı tutarı, indirimli gelir vergisi uygulanmak suretiyle tahsilinden vazgeçilen vergi yoluyla yatırımların Devletçe karşılanacak tutarını, bu tutarın yapılan toplam yatırıma bölünmesi suretiyle bulunacak oran ise yatırıma katkı oranını ifade eder. Bakanlar Kurulu;

a) İstatistikî bölge birimleri sınıflandırması ile kişi başına düşen milli gelir veya sosyoekonomik gelişmişlik düzeylerini dikkate almak suretiyle illeri gruplandırmaya ve gruplar itibarıyla teşvik edilecek sektörleri ve bu sektörler ile organize sanayi bölgeleri, Gökçeada ve Bozcaada'da yapılan yatırımlara ve Bakanlar Kurulunca belirlenen Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgelerinde yapılan turizm yatırımlarına ilişkin yatırım ve istihdam büyüklüklerini belirlemeye,

b) Her bir il grubu, stratejik yatırımlar veya (a) bendinde belirtilen yerler için yatırıma katkı oranını %55'i, yatırım tutarı 50 milyon Türk Lirasını aşan büyük ölçekli yatırımlarda ise %65'i geçmemek üzere belirlemeye, gelir vergisi oranını %90'a kadar indirimli uygulamaya,

c) Yatırıma başlanan tarihten itibaren bu maddeye göre hesaplanacak yatırıma katkı tutarına mahsuben, toplam yatırıma katkı tutarının %50'sini ve gerçekleştirilen yatırım harcaması tutarını geçmemek üzere; yatırım döneminde mükelleflerin diğer faaliyetlerinden

elde edilen kazançlarına indirimli gelir vergisi oranı uygulamak suretiyle yatırıma katkı tutarını kısmen kullandırmaya, bu oranı her bir il grubu için sifira kadar indirmeye veya %80'e kadar artırmaya,

ç) Yatırım harcamaları içindeki arsa, bina, kullanılmış makine, yedek parça, yazılım, patent, lisans ve know-how bedeli gibi harcamaların oranlarını ayrı ayrı veya topluca sınırlandırmaya, yetkilidir.

(3) İkinci fıkraya göre yatırıma katkı ve vergi oranı farklı illerde aynı mükellef tarafından yapılan yatırımlarda, toplam yatırımın her bir ile isabet eden oranına göre ilgili ilin yatırıma katkı oranı ve indirimli vergi oranı uygulanır.

(4) Tevsi yatırımlarda, elde edilen kazancın işletme bütünlüğü çerçevesinde ayrı hesaplarda izlenmek suretiyle tespit edilebilmesi halinde, indirimli oran bu kazançta uygulanır. Kazancın ayrı bir şekilde tespit edilememesi halinde ise indirimli oran uygulanacak kazanç, yapılan tevsi yatırım tutarının, dönem sonunda aktive kayıtlı bulunan toplam sabit kıymet tutarına (devam eden yatırımlara ait tutarlar da dâhil) oranlanması suretiyle belirlenir. Bu hesaplama sırasında işletme aktifinde yer alan sabit kıymetlerin kayıtlı değeri, yeniden değerlendirilmiş tutarları ile dikkate alınır. İndirimli oran uygulamasına yatırımın kısmen veya tamamen faaliyete geçtiği geçici vergi döneminde başlanır.

(5) Hesap dönemi itibarıyla ikinci fıkrada belirtilen şartların sağlanmadığının tespit edilmesi halinde, söz konusu vergilendirme döneminde indirimli vergi oranı uygulanması nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler, vergi ziyai cezası uygulanmaksızın gecikme faiziyle birlikte tahsil olunur.

(6) Yatırımın faaliyete geçmesinden önce devri halinde, devralan, aynı koşulları yerine getirmek kaydıyla indirimli vergi oranından yararlanır. Yatırımın kısmen veya tamamen işletilmesine başlanmadan önce indirimli gelir vergisi uygulanan hallerde, yatırımın tamamlanıp işletilmeye geçilmemesi durumunda ikinci fıkranın (c) bendi uyarınca indirimli vergi oranı uygulanması nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler, vergi ziyai cezası uygulanmaksızın gecikme faiziyle birlikte tahsil edilir.

(7) Yatırımın kısmen veya tamamen faaliyete geçmesinden sonra devri halinde indirimli vergi oranından devir tarihine kadar devreden, devir tarihinden sonra ise devralan, aynı koşulları yerine getirmek kaydıyla yatırıma katkı tutarının kalan kısmı için yararlanır.

(8) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

İKİNCİ BÖLÜM Verginin Ödenmesi

Verginin ödenmesi

MADDE 79- (1) Yıllık beyanname ile bildirilen gelir veya kazanç üzerinden tahakkuk ettirilen gelir vergisi; gerçek kişiler tarafından Şubat ve Haziran aylarında olmak üzere iki eşit taksitte, kurumlar tarafından beyanname verilmesi gereken ayın sonuna kadar ödenir.

(2) Diğer ücretlerin vergisi;

a) Öteden beri işe devam edenlerde, yıllık verginin yarısı takvim yılının ikinci, diğer yarısı sekizinci ayında,

b) Takvim yılının birinci yarısı içinde işe başlayanlarda, yıllık verginin yarısı işe başladığı ayı takip eden ayda; diğer yarısı takvim yılının sekizinci ayında,

c) Takvim yılının ikinci yarısı içinde işe başlayanlarda, işe başladığı ayı takip eden ayda,

ödenir.

(3) Özel beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisi, beyanname verme süresi içinde ödenir.

(4) Tasfiye ve birleşme halinde, tasfiye edilen veya birleşen kurumlar adına tasfiye veya birleşme kârı üzerinden tarh olunan vergiler, tasfiye veya birleşme nedeniyle infisah eden kuruma ait yıllık beyannamenin verilme süresi içinde ödenir. Tasfiye edilen veya birleşen kurumların bu Kanuna göre tahakkuk etmiş olup, henüz vadeleri gelmemiş bulunan vergileri de aynı süre içinde ödenir.

(5) 54 üncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarına göre gerçekleştirilen devir ve bölünmelerde münfesi kurum adına tahakkuk eden vergilerden;

a) Bu fıkraların (a) bentlerinin (1) numaralı alt bentlerine göre münfesi veya bölünen kurum adına tahakkuk edenler, devralan veya birleşilen kurumun devir veya bölünmenin gerçekleştiği hesap dönemine ilişkin yıllık beyannamenin verildiği ayın sonuna kadar,

b) Diğer hallerde ise beyanname verme süresi içerisinde, devralan veya birleşilen kurumlarca ödenir.

(6) Dar mükellefiyette tarhiyatın muhatabının Türkiye'yi terk etmesi veya tasfiye ve birleşme hallerinde verilecek beyannamelerde vergi beyanname verme süresi içinde ödenir.

(7) Maliye Bakanlığı, gelirlerinin büyük bir kısmı zirai kazançtan oluşan mükellefler hakkında gerekli görülen hallerde, iki taksitten fazla olmamak üzere, belli üretim bölgeleri ve ziraat ürünlerine göre, özel ödeme zamanları tayin edebilir.

Vergi kesintisinin yatırılması

MADDE 80- (1) Vergi kesintileri, vergi kesenler tarafından beyanname verecekleri ayın yirmialtıncı günü akşamına kadar bağlı buldukları vergi dairesine yatırılır.

(2) Maliye Bakanlığı, 61 inci maddeye göre kesinti yapacaklardan on ve daha az hizmet erbabı çalıştıranlar ile hizmet erbabı çalıştırmayanlara ilişkin olarak beyanname verme süresinden itibaren üç ayı geçmeyecek şekilde, ödeme zamanı belirlemeye yetkilidir.

Geçici vergi

MADDE 81- (1) Basit usulde vergilendirilenler hariç ticari kazanç sahipleri, serbest meslek erbabı ve kurumlar cari vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere, ticari ve mesleki kazancın veya kurum kazançlarının (dar mükellefiyete tabi kurumlar sadece ticari ve zirai kazançları için) tespitine ilişkin hükümlere göre belirlenen ilgili takvim yılı veya hesap döneminin üç aylık kazançları (son üç ay hariç) üzerinden geçici vergi öderler. Geçici vergi, gerçek kişi mükellefler için 77 nci maddenin birinci fıkrasındaki tarifinin ilk gelir dilimine uygulanan oranda, kurumlar için ise aynı maddenin dördüncü fıkrasında yer alan oranda alınır.

(2) 13 üncü madde kapsamına giren kazançlar ile noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar geçici vergi matrahına dâhil edilmez.

(3) Geçici vergi matrahının hesaplanmasında Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümlerinin uygulanması bakımından, kazanç tespitine esas alınan üç aylık dönemlerin son günü, anılan Kanunun 186 ncı maddesinde belirtilen bilanço günü yerine geçer. Ancak bu dönemlerin son günündeki mal mevcutları, istenirse sadece kayıtlar üzerinden de tespit edilebilir.

(4) Bu Kanunda düzenlenmiş bulunan indirim ve istisnalar, geçici vergi matrahının tespitinde de dikkate alınır.

(5) Mükellefler, işin bırakılması veya tasfiyeye girilmesi halinde, işin bırakıldığı veya tasfiyeye girildiği dönemi izleyen dönemlerde geçici vergi ödemezler.

(6) Bakanlar Kurulu, geçici vergi oranını beş puana kadar indirmeye veya tekrar kanuni seviyesine kadar getirmeye, gerçek kişi veya kurumlar için farklı oranlar belirlemeye; Maliye Bakanlığı geçici vergi uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Geçici verginin beyanı, ödenmesi ve mahsubu

MADDE 82- (1) Geçici vergi, üç aylık dönemi izleyen ikinci ayın ondördüncü günü akşamına kadar bağlı olunan vergi dairesine beyan edilir ve onyedinci günü akşamına kadar ödenir. Bakanlar Kurulu geçici verginin beyan ve ödeme süresini beyan edileceği ayın herhangi bir günü olarak belirlemeye yetkilidir.

(2) Yapılan incelemeler sonucunda, geçmiş dönemlere ait geçici verginin %10' u aşan tutarda eksik beyan edildiğinin tespiti halinde, eksik beyan edilen bu kısım için re'sen veya ikmalen geçici vergi tarh edilir. Re'sen veya ikmalen tarhiyatta geçici verginin bu Kanunda belirtilen mahsup süresinin geçmiş olması tarhiyatın yapılmasına engel değildir. Şu kadar ki, mahsup süresi geçtikten sonra tarh edilen veya kesinleşen geçici vergiler terkin edilir, gecikme faizi ve ceza tahsil edilir.

(3) Bir önceki takvim yılında veya hesap döneminde üçer aylık dönemler halinde tahakkuk ettirilerek tahsil edilen geçici vergi, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutarlar, mükellefin diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen kalan geçici vergi, zamanaşımı süresi içinde yazılı olarak talep edilmesi halinde mükellefe red ve iade edilir.

(4) İlgili hesap dönemine ilişkin tahakkuk ettirilen geçici verginin sadece ödenen kısmı yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilebilir.

Vergi indirimi

MADDE 83- (1) Ticari, zirai ve mesleki faaliyeti nedeniyle ilk defa gelir vergisine tabi olan ve mükellefiyet başlangıç tarihi itibarıyla yirmidokuz yaşını doldurmamış tam mükellef gerçek kişilerin, talepleri halinde, faaliyete başladıkları vergilendirme döneminden itibaren üç vergilendirme dönemi boyunca elde ettikleri kazançlarının asgari ücretin yıllık tutarına isabet eden kısmının, 77 nci maddenin birinci fıkrasındaki tarifinin ilk gelir dilimine uygulanan oran ile çarpılmasıyla bulunan tutar, bunların kazançları üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilir. Mahsup edilecek kısmın fazla olması halinde iade yapılmaz. Vergi indiriminin uygulanması aşağıdaki şartlara bağlıdır:

a) Kendi işinde bilfiil çalışması veya bulunması (Çırak, kalfa veya yardımcı işçi çalıştırmak ya da seyahat, hastalık, askerlik, tutukluluk ve hükümlülük gibi zaruri ayrılmalar dolayısıyla geçici olarak işinde bilfiil çalışmamak bu şartı bozmaz.).

b) Faaliyete devam eden bir işletmenin eş ve üçüncü dereceye kadar (bu derece dâhil) kan ve kayın hısımlarından devralınmamış olması.

c) Faaliyetin adi ortaklıklar ve şahıs şirketleri vasıtasıyla yürütülmesi halinde tüm ortakların bu maddedeki şartları taşıması.

ç) İşe başlamanın kanuni süresi içinde bildirilmiş olması.

d) Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenlenmemesi (Bu yönde tespit bulunması halinde, ilgili vergilendirme döneminde indirim uygulaması dolayısıyla ödenmeyen vergiler vergi ziyai cezası uygulanmak suretiyle gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir.).

(2) Gerçek kişiler tarafından yıllık beyannameye bildirilen gelir ve kazancın indirime esas tutarının %15'ini ve asgari ücretin yıllık tutarını aşmaması, Türkiye'de yapılması ve gerçek ya da tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi şartıyla, mükellefin kendisi, eşi ve çocuklarına ilişkin olarak yapılan eğitim ve sağlık harcamalarının 77 nci maddenin birinci fıkrasındaki tarifinin ilk gelir dilimine uygulanan oran ile çarpılmasıyla bulunan tutar, bunların kazançları üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilir. Mahsup edilecek kısmın fazla olması halinde iade yapılmaz.

(3) Gerçek usulde vergilendirilen ve işletme büyüklüğü ölçülerini en az-%50 oranında aşan çiftçi ve çiftçi sayılanların yanında bilfiil zirai faaliyette çalışan işçilerin ücretlerinin asgari ücrete tekabül eden kısmı üzerinden hesaplanan gelir vergisi, verilecek muhtasar

beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilir. Bu istisna tutarını, istatistikî bölge birimleri sınıflandırması ile kişi başına düşen milli gelir veya sosyoekonomik gelişmişlik düzeylerini dikkate almak suretiyle iller, ürün veya ürün havzaları itibarıyla sifıra kadar indirmeye ve asgari ücretin iki katına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Ödenen Vergilerin Mahsubu

Yurtiçinde kesilen vergilerin mahsubu

MADDE 84- (1) Yıllık beyannameye gösterilen gelire dâhil kazanç ve iratlardan bu Kanuna göre kesilmiş olan vergiler (hayat sigorta şirketlerinde matematik karşılıkların yatırıma yönlendirilmesinden elde edilen kazanç ve iratlar üzerinden yapılan kesintiler dâhil) beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisine mahsup edilir. Mahsup süresi geçtikten sonra vergi kesintisine ilişkin olarak ikmalen veya re'sen yapılan tarhiyatlarda vergi kesintisine tabi bu kazanç ve iratların elde edenler tarafından beyan edilmiş ve vergisi ödenmiş olması şartıyla kesintiye ilişkin vergi aslı aranmaz, ancak vergi ziyayı cezası ve gecikme faizi tahsil edilir.

(2) 43 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen istisnadan yararlanan kâr payları üzerinden kesinti yoluyla alınmış bulunan verginin tamamı, kâr payının yıllık beyanname ile beyan edilmesi durumunda yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilir.

(3) Kontrol edilen yabancı kurumlara yapılan ödemeler üzerinden 59 uncu madde uyarınca kesilen vergiler bu kurumun Türkiye'deki beyannameye dâhil edilen kurum kazancı üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilebilir. Ancak mahsup edilen vergi, kontrol edilen yabancı kurumun bu ödemelerden kaynaklanan kazancına isabet eden gelir vergisini aşamaz.

(4) Geçici vergilendirme dönemi içinde elde edilen gelirler üzerinden kesinti yoluyla ödenmiş vergilerin (13 üncü madde uyarınca kesilenler hariç) bulunması halinde bu vergiler, o dönem için hesaplanan geçici vergi tutarından da mahsup edilebilir. Kesinti yoluyla ödenen vergilerin hesaplanan geçici vergiden mahsup edilemeyen kısmı geçici vergi dönemleri için iade edilmez.

(5) Bir önceki vergilendirme dönemi içinde elde edilen gelirler üzerinden kesinti yoluyla ödenmiş vergiler yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutarlar, mükellefin diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen kalan kesinti yoluyla ödenmiş vergiler, zamanaşımı süresi içinde yazılı olarak talep edilmesi halinde mükellefe red ve iade edilir.

(6) Mahsuben iade işlemi, aranan tüm belgelerin tamamlanması şartıyla, yıllık beyannamenin verildiği tarih itibarıyla yapılır. İkmalen veya re'sen yapılan tarhiyatlarda mahsup işlemi, mahsup talebine ilişkin dilekçe ve eklerinin eksiksiz olarak vergi dairesi kayıtlarına girdiği tarih esas alınarak yapılır. Aranan belgelerin tamamlanması aşamasında yapılan tahsilatlar yönünden düzeltme yapılmaz.

(7) 22 nci maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen fon ve ortaklıklar, aynı bentte yer alan kazançların elde edilmesi sırasında, 61 inci ve 62 nci maddeler uyarınca kendilerinden kesilen vergileri, vergi kesintisi yapanlarca ilgili vergi dairesine ödenmiş olmak şartıyla, 61 inci maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre kurum bünyesinde yapacakları vergi kesintisinden mahsup edebilirler. Mahsup edilemeyen kesinti tutarı mükellefin başvurusu halinde red ve iade edilir.

(8) 61 inci maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre vergi kesintisi yapılan kurum kazancından kâr payı alan kurumlar, aldıkları kâr payının içerdiği kesintiyi mahsup edebilirler. Mahsup edilecek tutar, ele geçen net kâr payının geçerli kesinti oranı kullanılarak brütleştirilmesi suretiyle hesaplanır.

(9) Ticari faaliyet kapsamında elde edilip de 61 inci ve 62 nci madde hükümleri uyarınca vergi kesintisine tabi tutulmuş olan kazanç ve iratlar ticari kazanç ilişkin hükümler çerçevesinde kazancın tespitinde dikkate alınır ve kesinti suretiyle ödenmiş olan vergiler, bu maddede yer alan hükümler çerçevesinde anılan kazançların beyan edildiği beyannamelerde hesaplanan vergiden mahsup edilir. Şu kadar ki, 61 inci maddenin ikinci fıkrasının (m) bendi ile 62 nci madde kapsamında kesinti yoluyla ödenen verginin, işleminden doğan kazancın tabi olduğu kesinti oranı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı aşan kısmı yıllık beyannamede hesaplanan vergiden mahsup edilmez.

(10) Maliye Bakanlığı; iadeyi mahsuben veya nakden yaptırmaya, inceleme raporuna, yeminli mali müşavir raporuna veya teminata bağlamaya ve iade için aranılacak belgeleri belirlemeye yetkilidir. Bu yetki; kazanç türlerine, iade şekillerine, geliri elde edenin veya ödemeyi yapanın hukukî statüsüne göre ayrı ayrı kullanılabilir gibi belli hadler çerçevesinde de kullanılabilir.

Yurtdışında ödenen vergilerin mahsubu

MADDE 85- (1) Tam mükellefiyete tabi kurumların genel sonuç hesaplarına intikal ettirdikleri veya tam mükellef gerçek kişilerin yurtdışında elde ettikleri kazanç ve gelirlerden mahallinde ödedikleri gelir vergisi ve benzeri vergiler, Türkiye’de tarh edilen gelir vergisinin bu gelirlere isabet eden kısmından indirilir. Türkiye’de tarh edilen gelir vergisinin yurtdışında elde edilen kazanç ve gelirlere isabet eden kısmı, bunların toplam gelire olan oranına göre hesaplanır.

(2) Tam mükellef kurumların doğrudan veya dolaylı olarak sermayesi veya oy hakkının %25’ine sahip olduğu yurtdışı iştiraklerinden elde ettikleri kâr payları üzerinden Türkiye’de ödenecek gelir vergisinden, iştiraklerin bulunduğu ülkelerdeki kâr payı dağıtımına kaynak oluşturan kazançlar üzerinden ödenen gelir vergisi ve benzeri vergilerin kâr payı tutarına isabet eden kısmı mahsup edilebilir. Kazanca ilave edilen kâr payı, bu kazançlar üzerinden yurtdışında ödenen gelir vergisi ve benzeri vergiler dâhil edilmek suretiyle dikkate alınır.

(3) 58 inci maddenin uygulandığı hallerde, yurtdışındaki yabancı kurumun toplam vergi yükünün hesaplanmasında dikkate alınan vergiler, ödenmiş olmak şartıyla Türkiye’de vergilendirilecek kontrol edilen yabancı kurum kazancı üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilebilir.

(4) Yurtdışı kazanç ve iratlar üzerinden Türkiye’de tarh olunacak vergilere mahsup edilebilecek tutar, hiçbir surette yurtdışında elde edilen bu kazanç ve iratlar için Türkiye’de tarh edilen vergi tutarını aşamaz. Bu sınır dâhilinde, ilgili bulunduğu kazanç ve iratların Türkiye’deki beyannamelere dâhil edildiği vergilendirme döneminde tamamen veya kısmen indirilemeyen vergiler, bu dönemi izleyen üçüncü hesap dönemi sonuna kadar indirim konusu yapılabilir.

(5) Geçici vergilendirme dönemi içinde yurtdışından elde edilen kazanç ve iratların bulunması halinde, bu kazanç ve iratlar üzerinden elde edildiği ülkelerde kesinti veya diğer şekillerde ödenen vergiler, o dönem için hesaplanan geçici vergi tutarından da mahsup edilebilir. İndirilecek tutar, yurtdışında elde edilen bu kazanç ve iratlar için Türkiye’de tarh edilen geçici vergi tutarından fazla olamaz.

(6) Yabancı ülkelerde vergi ödendiği, yetkili makamlardan alınarak mahallindeki Türk elçilik veya konsoloslukları, yoksa mahallinde Türk menfaatlerini koruyan ülkenin aynı nitelikteki temsilcileri tarafından tasdik olunan belgelerle tevsik olunmadıkça, yabancı ülkede ödenen vergiler Türkiye’de tarh olunan vergiden indirilemez.

(7) Türkiye’de tarh edilen vergiden indirilen vergilerin yabancı ülkelerde ödendiğini gösterir belgelerin, tarhiyat sırasında mükellef tarafından ibraz edilememesi halinde, yabancı ülkede ödenen veya ödenecek olan vergi, Türkiye’de bunlar üzerinden tarh edilen vergiyi

aşmamak şartıyla o ülkede geçerli olan oranlar üzerinden hesaplanır ve tarhiyatın bu suretle hesaplanan tutara isabet eden kısmı ertelenir. İbrahim edilmesi gereken belgeler, tarih tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde ilgili vergi dairesine ibraz edildiği takdirde, bu belgelerde yazılı kesin tutara göre tarhiyat düzeltilir.

(8) Mücbir sebepler olmaksızın belgelerin bu süre zarfında ibraz edilmemesi veya bu belgelerin ibrazından sonra ertelenen vergi tutarından daha düşük bir mahsup hakkı olduğunun anlaşılması halinde, ertelenen vergiler için Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı hesaplanır.

(9) Yabancı para ile ödenen vergilere, bunların ilgili bulunduğu kazançların genel sonuç hesaplarına intikali esnasındaki kur uygulanır.

Diğer ücretlerden alınan verginin mahsubu

MADDE 86- (1) Diğer ücret kapsamında vergilendirilen hizmet erbabı muhtasar beyannameye tabi işverenler nezdinde çalışmaya başladıkları takdirde, bu tarihten sonraki aylara ait olmak üzere peşin ödemiş oldukları vergiler gerçek ücretleri üzerinden hesaplanan vergilere mahsup edilir.

ALTINCI KISIM

Yetki, Muafiyet, İstisna ve İndirimler ile Son Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Yetki, Muafiyet, İstisna ve İndirimlerin Sınırı

Yetki

MADDE 87- (1) Bu Kanunda yer alan maktu had ve tutarlar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde hesaplanan maktu had ve tutarların %5'ini aşmayan kesirleri dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, bu surette tespit edilen had ve tutarları %50'sine kadar artırmaya veya indirmeye, 77 nci maddenin birinci fıkrasındaki tarifinin gelir dilimlerinde yer alan tutarlara atıf yapan hükümleri, bir alt veya üst dilimde yer alan tutar olarak belirlemeye, bu şekilde belirlenen tutarları bu Kanunda yazılı dilim tutarları olarak tekrar belirlemeye yetkilidir.

(2) 77 nci maddenin birinci fıkrasındaki tarifinin gelir dilim tutarları hakkında, bu maddenin birinci fıkrası uygulanır.

(3) 21 inci, 39 uncu ve 49 uncu maddelerde yer alan oranları %100'e kadar artırmaya, %0'a kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

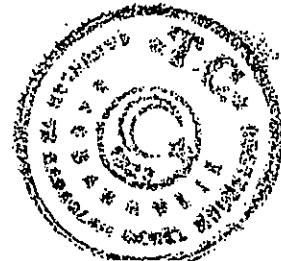
(4) 31 inci maddenin ikinci fıkrasında belirlenen haddi, birinci fıkranın alt bentleri itibarıyla 77 nci maddenin birinci fıkrasındaki tarifinin ücret gelirleri için geçerli olan gelir dilimleri itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte yeniden belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Muafiyet, istisna ve indirimlerin sınırı

MADDE 88- (1) Diğer kanunlardaki muafiyet, istisna ve indirimlere ilişkin hükümler, gelir vergisi bakımından geçersizdir.

(2) Gelir vergisi ile ilgili muafiyetler ile vergi matrahlarını etkileyecek istisna ve indirimlere ilişkin hükümler, ancak bu Kanuna ya da Vergi Usul Kanununa hüküm eklenmek veya bu Kanunlarda değişiklik yapılmak suretiyle düzenlenir.

(3) Uluslararası anlaşma hükümleri saklıdır.

İKİNCİ BÖLÜM Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 89- (1) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, bu kanunların ek ve değişiklikleri, aşağıda sayılan maddeler hariç olmak üzere, yürürlükten kaldırılmıştır:

a) Bu Kanunla mülga 193 sayılı Kanunun; geçici 61 inci maddesi, geçici 62 nci maddesi, geçici 67 nci maddesinin (9), (10), (15) ve (16) numaralı fıkraları, geçici 69 uncu maddesi, geçici 75 inci maddesi, geçici 76 ncı maddesi, geçici 77 nci maddesi, geçici 78 inci maddesi, geçici 79 uncu maddesi, geçici 80 inci maddesi, geçici 82 nci maddesi, geçici 83 üncü maddesi ile geçici 85 inci maddesi.

b) Bu Kanunla mülga 5520 sayılı Kanunun; geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi ve ikinci fıkrası, geçici 4 üncü maddesi ile geçici 6 ncı maddesi.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunla tanınan yetkiler çerçevesinde Bakanlar Kurulu tarafından yeni kararlar alınıncaya kadar, bu Kanunla mülga 193 sayılı Kanun ve 5520 sayılı Kanun kapsamında vergi oranlarına ve diğer hususlara ilişkin olarak yayımlanan Bakanlar Kurulu kararlarında yer alan düzenlemelerin, bu Kanunda belirlenen yasal sınırları aşmamak üzere uygulanmasına devam edilir.

(2) Diğer kanunlarla bu Kanunla mülga 193 sayılı Kanun ve 5520 sayılı Kanun ile mülga 5422 sayılı Kanuna yapılmış olan atıflar, ilgili olduğu maddeler itibarıyla bu Kanuna yapılmış sayılır.

(3) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce gelir ve kurumlar vergisine ilişkin olarak başka kanunlarda yer alan muafiyet, istisna ve indirimler bakımından 88 inci madde hükmü uygulanmaz.

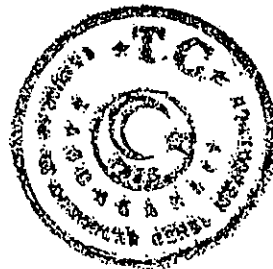
(4) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki takvim yılı veya dönemler itibarıyla bu Kanunla mülga 193 sayılı Kanun ve 5520 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

(5) 5 inci maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen üç tam yıllık sürenin başlangıç tarihinin hesabında, bu Kanunun yürürlük tarihi esas alınır.

(6) 21 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında olup kurumların aktiflerine kayıtlı iktisadi kıymetlerden bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla iki yıl süreyle elde bulundurulmuş olanların, Kanunun yayımı tarihinden sonra elden çıkarılmasında anılan fıkranın (a) bendinde yazılı istisna oranları %75 olarak uygulanır.

Yürürlük

MADDE 90- (1) Bu Kanun 1/1/2014 tarihinden itibaren elde edilen gelir ve kazançlara uygulanmak ve 1/1/2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

GENEL GEREKÇE

Ülkemiz, sürdürülebilir ekonomik kalkınma anlayışı ile küresel ölçekte yüksek rekabet gücüne dayalı ve gelişmiş ülkelerle uyumlu yasal altyapıya sahip olarak, Dünyanın ilk on ekonomisi arasına girmeyi hedeflemektedir. Bu hedefe ulaşmada kullanılabilecek en önemli araçlardan biri vergi politikasıdır.

Etkin, basit ve adil bir vergi sistemi oluşturarak kamu finansmanını sağlam temellere dayandırmak, sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek; istihdamı, üretimi, tasarruf ve yatırımları teşvik etmek, vergiye gönüllü uyumu kolaylaştırıp ekonominin kayıtlılık düzeyini artırmak ve bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılmasına katkıda bulunmak bu Tasarının temel hedefleri arasında yer almaktadır.

Bu temel hedefler doğrultusunda hazırlanan Tasarı ile günümüz ihtiyaçlarına cevap verecek ve ülkemizin sürdürülebilir ekonomik kalkınma altyapısına destek olacak bir gelir vergisi sistemi öngörülmektedir.

Mevcut vergi sistemimizde gerçek kişilerin gelirlerinin ve kurumların kazançlarının vergilendirilmesini düzenleyen Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanunu olmak üzere iki kanun bulunmaktadır. Gelir Vergisi Kanunu, dışa kapalı ekonominin nispeten hâkim olduğu bir dönemde hazırlanmış ve 1961 yılında yürürlüğe girmiştir. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana, Türkiye dış dünyaya daha fazla açılmış, serbest piyasa ekonomisi her alanda uygulanmaya başlanmıştır. Kanunu ekonomideki değişimlere daha uygun hale getirebilmek için zamanla yeni düzenlemeler yapılmış; ancak yapılan değişiklikler bir bütünlük arz etmediğinden, sistematik bozulmuş, Kanun; basit, sade ve kolay anlaşılabilir olmaktan uzaklaşmıştır. Ayrıca, yapılan bu değişiklik ve eklemeler sonucu, Kanununun madde sayısı 210'u aşmıştır. Mevcut Gelir Vergisi Kanununda bazı temel düzenlemelere geçici maddeler ile yön veriliyor olması da öngörülebilirliği azaltan bir unsur olmuştur.

Gelir ve kazançlar üzerinden alınan vergilerin, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunu olmak üzere iki ayrı kanunda düzenlenmiş olması; indirim, istisna ve bazı önemli düzenlemelere her iki Kanunda birden yer verilmesine sebep olmaktadır. Mükerrerliği ortadan kaldırmak ve bazı ülkelerin iyi uygulama örneklerinde olduğu gibi daha kısa ve kolay anlaşılır bir sistematik oluşturmak üzere Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanununun tek bir kanun haline getirilmesi Tasarı hazırlanırken esas alınan çalışma eksenlerinden biri olmuştur.

Ülkemizde gelir ve kazançlar üzerinden alınan vergilerin, vergi kapasitesinin altında kalması dolaysız vergilerin toplam vergi gelirleri içerisindeki payının düşük olması sonucunu doğurmakta, bu durum ise vergi adaletini zedelemektedir. Nitekim Türkiye'de gelir ve kazançlar üzerinden alınan vergilerin GSYH'ye oranı yaklaşık %6 gibi oldukça düşük bir seviyededir. Oysa son verilere göre OECD ülkelerinde bu oran %11,4'tür. Türkiye, OECD ülkeleri arasında gelir ve kazanç üzerinden alınan vergilerde en düşük vergi yüküne sahip üçüncü ülkedir.

Gelir ve kazançlar üzerinden alınan vergileri düzenleyen Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanunlarının birlikte bir bütünlük içerisinde ele alınarak ve yukarıda belirtilen hususlar gözetilerek yazımı amacıyla, Maliye Bakanlığı bünyesinde yürütülen çalışmalara, kamu ve özel sektör temsilcilerinin yanı sıra sivil toplum örgütleri, akademisyenler ve uzmanlar da katkıda bulunmuştur.

Tasarı, ülkemizin uzun dönemli stratejik hedef ve politikalarına uygun olarak hazırlanmış, gelir ve kazançlar üzerinden alınan vergileri düzenleyen ve Türk Vergi Sisteminin köşe taşlarını teşkil etmiş olan 5421, 5422, 193 ve 5520 sayılı Kanunların üzerine inşa edilmiştir.

Gelir Vergisi Kanunu Tasarısının hazırlanmasında aşağıda belirtilen ilkeler dikkate alınmıştır:

- Yatırım, üretim, istihdam ve tasarrufların teşvik edilmesi

- Vergiye gönüllü uyumun artırılması ve kayıtlı ekonomiye geçişin hızlandırılması
- Vergi tabanının genişletilmesi ve vergi adaletinin pekiştirilmesi
- Vergi güvenliğinin güçlendirilmesi
- Sosyal ve çevresel politikalarla uyumlu düzenlemelerin yapılması
- Yürütmeye esneklik ve etkinliğin artırılması

I- Yatırım, üretim, istihdam ve tasarrufların teşvik edilmesi

Tasarıda yatırım, üretim ve istihdamın artırılmasına olumlu katkılar sağlamış olan vergi oranları ve tarife yapısı korunmaktadır. Bu çerçevede, gerçek kişilerin gelirleri artan oranlı tarifeye göre %15 ile %35 arasında, kurum kazançları ise %20 oranında gelir vergisine tabi tutulmaya devam edilecektir.

Asgari geçim indirim müessesesi, ücretlerde özel indirim adı altında uygulanmaya devam edecek olup, üçüncü çocuk için indirim oranı %5'ten %10'a çıkartılmaktadır.

Tasarrufların katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirilmesi ile üretim, istihdam ve rekabetçiliğin artırılması amacıyla, yatırım teşvik sistemi kapsamında yürütülen indirimli kurumlar vergisi uygulaması da indirimli gelir vergisi adı altında düzenlenmektedir. Benzer şekilde, yatırım teşvik sistemi kapsamında, sosyoekonomik gelişmişlik düzeyine göre belirlenen iller için sağlanmış olan istihdam teşviklerine devam edilmektedir.

Yüksek katma değer yaratma potansiyeli bulunan mal ve hizmetlerin üretiminin artırılması ve Türkiye'nin katma değer zincirinde daha yukarılara taşınabilmesi için uygulanmaya konulan hizmet ihracına yönelik teşvikler Tasarıda yer almaktadır. Ülke ekonomisinin uluslararası düzeyde rekabet gücünü artırmak amacıyla, yapılan ar-ge harcamalarının tamamı beyanname üzerinden indirilebilecektir.

Ülkemizin beşeri sermaye kapasitesini ve kalitesini daha yukarı seviyelere çıkarmak amacıyla eğitime sağlanan vergisel teşvikler artırılarak devam ettirilmektedir.

Kurumların halka açılması teşvik edilmek suretiyle, sermayenin tabana yayılması kolaylaştırılmaktadır. Finansal piyasaların derinliğini artırmak, yatırımlara kaynak sağlamak ve girişimciliği desteklemek amacıyla bireysel katılım sermayesi, girişim sermayesi ve uluslararası fon yönetim şirketlerinin ülkemizde faaliyette bulunması desteklenmektedir.

Yurtiçi tasarruf seviyesinin artmasını desteklemek amacıyla işverenler tarafından çalışanları için bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarının gelir ve kazançlardan indirilebilmesi sağlanmaktadır.

Genç girişimcilere vergi indirimleri getirilmektedir. Ekonomik büyüme ve kalkınmanın itici gücü, yenilik ve yaratıcılığın kaynağı olan girişimcilik, Tasarıda teşvik edilen önemli bir unsur olmaktadır. İlk defa gelir vergisine tabi olacak yirmidokuz yaşını doldurmamış genç girişimcilerin iş kurmaları teşvik edilmektedir. Bu kapsamda, üç yıl boyunca elde edilen kazancın asgari ücrete tekabül eden kısmı üzerinden hesaplanan vergi, genç girişimciler tarafından verilecek gelir vergisi beyanamesi üzerinden hesaplanan vergiden indirilebilecektir.

Mevcut Gelir Vergisi Kanununda geçici madde ile yönlendirilen menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının vergilendirilmesine yönelik düzenleme tüm unsurları ile birlikte kalıcı hale getirilerek öngörülebilirlik önemli derecede artırılmaktadır.

Son verilere göre, ülkemizde tarım kesiminde çalışanların toplam istihdama oranı %22'nin üzerinde olup, tarım kesiminin GSYH'den aldığı pay ise %8,2'dir. Bu nedenle, tarımda yatırım, üretim ve istihdamın çok daha güçlü bir şekilde teşvik edilmesi ihtiyacı bulunmaktadır. Bu amaca yönelik olarak, Tasarı ile tarımda verimliliğin artırılması ve ölçek ekonomisine ulaşılabilmesi amacıyla tarım sektöründe kurumsallaşmayı teşvik edici uygulamalar getirilmektedir. Münhasıran zirai faaliyette bulunan ve işletme büyüklüğü ölçülerini aşan şirketler, gerçek kişi çiftçilerle benzer esaslarda vergilendirilecektir. Ticari kazanç olarak vergilendirmeyi gerektiren sertifikalı tohum, yumru ve fide yetiştiriciliği ile

hayvan fetüsü üreticiliği de zirai faaliyet kapsamına alınmaktadır. Çiftçi ve çiftçi sayılanların yanında çalışan işçilerin asgarî ücrete tekabül eden ücretleri için vergi indirimi getirilmektedir. Tarımda kullanılan iktisadi kıymetlerin daha kısa sürede itfa edilebilmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca biçerdöver, kamyon veya ikiden fazla traktöre sahip olmak tek başına gerçek usulde vergilendirmeyi gerektirmeyecektir.

II- Vergiye gönüllü uyumun artırılması ve kayıtlı ekonomiye geçişin hızlandırılması

Tasarı ile Gelir Vergisi Kanununun daha basit, sade ve kolay anlaşılabilir bir çerçevede hazırlanması, böylece vergiye gönüllü uyumun artırılması ile kayıtlı ekonomiye geçişin hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Hali hazırda ek, geçici ve mükerrer maddeleriyle birlikte 210 maddeyi aşmış olan Gelir Vergisi Kanunu ile 45 maddeden oluşan Kurumlar Vergisi Kanunu birleştirilerek, tasarıdaki madde sayısı toplamda 92'ye indirilmektedir.

Tasarıda, her bir gelir unsurunu ilgilendiren istisna ve muafiyetler ile giderler ve özellikli müesseseler, ilgili bölümlerine taşınmakta, unsurlar itibarıyla giderler uyumlaştırılmakta ve böylece Kanunda bir bütünlük sağlanmaktadır. Önceki unsurlar ile aynı olan giderlere atıf yapılmak suretiyle içeriği gereksiz yere uzatan tekrarlara yer verilmemekte, dolayısıyla Kanun daha sade bir hale getirilmektedir.

Kanunun daha basit ve anlaşılır bir hale getirilmesi için vergi kesintisi yükümlülükleri, gelir unsurları itibarıyla gruplandırılmaktadır. Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarında ayrı ayrı düzenlenmiş hükümler tek bir çatı altında birleştirilmektedir.

Tasarı ile beyanname veren mükellef sayısının artırılması öngörülmektedir. Bu kapsamda, ücret ve istisna serbest meslek kazancı elde eden gerçek kişilerden, elde ettikleri gelirleri Kanunda belirlenen tutarı aşanlara da beyanname verme zorunluluğu getirilmektedir. Beyanname verilmesi durumunda bu kişiler; yaptıkları bağış ve yardımlarını vergi matrahlarından, eğitim ve sağlık harcamalarının bir kısmını hesaplanan vergilerinden indirebilecektir. Gerek beyanname veren mükellef sayısının artması gerekse gider ve indirimlerin beyannameye yansıtılması kayıtlı ekonomiye geçişi daha da hızlandıracaktır.

Diğer taraftan, mükellefin vergiye uyum maliyetlerinin azaltılarak vergiye gönüllü uyumunun artırılması hedeflenmektedir. Tasarıda, beyanname verme süreleri bir ay öne çekilerek, dördüncü dönem geçici vergi beyanamesi kaldırılmaktadır. Gerçek usulde vergilendirilen mükelleflerden, hasılat eşiklerinin altında kalanların, basit usulde vergilendirilebilmesi imkânı korunmuştur. Ayrıca, basit usule tabi mükellefler kayıtlarını kendileri tutabileceklerdir.

Geçici verginin iade talebi, ilgili yılın sonuna kadar yapılabilirken, bu süre zaman aşımı süresine ötelenerek, mükellef haklarına yönelik önemli bir yenilik getirilmektedir. Mükellef haklarına yönelik yapılan söz konusu iyileştirmeler, mükellefin vergiye gönüllü uyumunu artırarak kayıtlı ekonomiye geçişi hızlandıracaktır.

III- Vergi tabanının genişletilmesi ve vergi adaletinin pekiştirilmesi

Tasarı ile vergi tabanını genişletmeye ve vergi adaletini güçlendirmeye yönelik önemli düzenlemeler yapılmaktadır. Kentsel rantların ve sermaye kazançlarının vergilendirilmesindeki istisnalar daraltılmaktadır. Buna göre; taşınmazlar, pay senetleri, ortaklık hakları ve hisselerinin elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar, elde tutma süresine göre kademeli olarak istisnaya tabi tutularak vergilendirilecektir.

Vergi tabanını genişletmeye yönelik yapılan diğer bir önemli düzenleme ise kira gelirlerinde götürü gider uygulamasına getirilen sınırlamadır. Taşınmazların konut olarak kiralanmasından elde edilen gelirin beyanında uygulanan götürü gider, elde edilen hasılat tutarına göre sınırlandırılmakta, belli bir hasılat tutarı üzerinde gelir elde edilmesi halinde ise kaldırılmaktadır. Haklar ile taşınmazların konut olarak kullanım dışındaki amaçlarla kiraya

verilmesinden elde edilen hasılat için ise götürü gider uygulamasına son verilmektedir. Ancak, bu mükellefler, kiralamaya konu taşınmazlar için yaptıkları gerçek giderleri gelirlerinden indirebilecektir.

Türkiye’de kalma süresi üç tam yılı aşan iş adamları, uzmanlar, memurlar, basın ve yayın çalışanları tüm kazançları üzerinden vergilendirilecektir. Tam mükellefiyet ölçütü, OECD uygulamalarına paralel olarak, oniki aylık herhangi bir kesintisiz dönemde, toplam yüzseksenüç gün veya daha fazla Türkiye’de kalanları kapsayacak şekilde düzenlenmektedir. Bu düzenlemeler ile vergi tabanı daha da genişleyecektir.

Ayrıca, vergi tabanını genişletmeye yönelik olarak mevcut istisnalar gözden geçirilmiştir. Bu kapsamda, mülkiyeti işverene ait konutların çalışana mesken olarak tahsis edilmesi suretiyle uygulanan ücret istisnası, Kamu Konutları Kanunundaki kira bedelleri emsal alınarak sınırlandırılmaktadır. Birden fazla işyerinde ticari faaliyette bulunanlar ile Kanunda öngörülen haller hariç birden fazla taşıtla iş yapanlar basit usulden yararlanamayacaktır.

Vergi tabanını genişletmeye yönelik olarak, teknolojik gelişmeler ışığında her türlü elektronik ortam veya alan adlarının kiralamasından elde edilen iratların gayrimenkul sermaye iradı olduğu hükme bağlanmaktadır.

Kurumların, yönetim kurulu başkan ve üyelerine ortaklık payı ile ilişkili olmaksızın ödenen kar paylarının ücret olarak tarifeye göre vergilendirilmesi öngörülmektedir.

Mevcut kanunların uygulamalarında yaşanan belirsizlikler giderilmektedir. Kentsel rantların etkin bir şekilde kavranabilmesi amacıyla özel inşaat işlerinin vergilendirilmesine yönelik hükümler netleştirilmektedir. Benzer şekilde ticari kazançların vergilendirilmesindeki belirsizlikleri gidermek amacıyla “ticari organizasyon” tanımına yer verilmektedir. Ayrıca, çalışanlara pay senedi verilmesi veya pay senedi alım hakkı tanınması halinde vergilemedeki belirsizlik de giderilmektedir.

IV- Vergi güvenliğinin güçlendirilmesi

Gelir vergisinde vergilendirme esas itibarıyla mükelleflerin beyanına göre yapılmaktadır. Vergi idaresi gerekli hallerde bu beyanların doğruluğunu kontrol etmektedir. Ancak, yapılan kontroller ne kadar kapsamlı olursa olsun vergi uygulaması bünyesinde iç güvenlik müesseselerine yer verilmemesi mükelleflerin vergiye tam uyumunu zorlaştırmaktadır.

Vergi alacağını güvence altına almak, vergi kaçırmaya veya vergiden kaçınmaya yönelik girişimlerin önüne geçebilmek amacıyla vergi güvenlik müesseselerine yer verilmektedir.

Tasarıda yer verilen başlıca vergi güvenlik müesseseleri şunlardır:

- Emsal kira bedeli esası
- Örtülü sermaye
- Transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı
- Kontrol edilen yabancı kurum kazancı
- Zararlı vergi rekabetine yol açan ülkelere yapılan ödemelerde vergi kesintisi

Ayrıca, Kat Mülkiyeti Kanununa göre oluşturulan yönetimler, her türlü iş hanı ve toplu iş yönetimlerine vergi kesintisi yapma sorumluluğu getirilmektedir.

V- Sosyal ve çevresel politikalarla uyumlu düzenlemelerin yapılması

Konut sahipliğinin temel ihtiyaçlar arasında yer aldığı gerçeğinden hareketle, ikamet amacıyla kullanılan tek konutun elden çıkarılmasından doğan kazançlar vergiden istisna edilmektedir. Bu düzenleme, aynı zamanda inşaat sektörünü canlandırarak ekonomik büyümeye olumlu katkı sağlayacaktır.

Türk aile yapısının sosyal değerleriyle uyumlu olarak, kira gelirleri için eşin anne ve babasının kullanımına bedelsiz olarak tahsis edilen konutlarda emsal kira bedeli esası uygulamasından vazgeçilmektedir. Sahip olduğu konutu eşinin anne ve babasının ikametine bedelsiz olarak bırakanlar bu konutlar için emsal kira bedeli üzerinden gelir beyan etmek zorunda kalmayacaklardır. Çocuk tanımının kapsamı genişletilmektedir. Kardeşler ve anne babasını kaybetmiş kardeş çocukları da kanunun uygulanmasında mükelleflerin kendi çocukları gibi vergi indirimlerinden yararlandırılacaktır. Üçüncü çocuk için vergi indirimi tutarı artırılarak çocuklara bakmakla yükümlü olan mükellefin üzerindeki vergi yükü hafifletilmektedir.

Kreş hizmetlerinin yaygınlaştırılması teşvik edilerek, kadınların çalışma hayatına katılımını ve aile ve toplum refahını arttırmak için nüfus ve aile politikaları çerçevesinde destekleyici vergi düzenlemeleri yapılmaktadır.

Öğrencilere, bakıma muhtaç olanlara ve yaşlılara destek olmak amacıyla; öğrenci yurtları, bakımevleri ve huzurevlerine ödenen oda ve yatak ücretlerinin gayrimenkul sermaye iradından indirilmesine olanak sağlanmaktadır.

Ülkemizin kültürel zenginliklerini korumak ve geliştirmek, fikir ve sanat eserlerini teşvik etmek amacıyla sanat ve sanatçı desteklenmeye devam edilmektedir. Bu kişilerin ve bunların kanuni mirasçılarının, fikir ve sanat eserlerinden elde ettikleri gelirlerin Kanunda belirtilen haddi aşmayan kısmı vergiden istisna edilmektedir.

Sosyal devlet olmanın bir gereği olarak; çok küçük çapta iş yapan, kazancı ancak geçimini sağlamaya yeterli olan kişiler gelir vergisinden muaf tutulmaktadır. Geleneksel, kültürel, sanatsal değeri olan ve kaybolmaya yüz tutan meslek kollarında faaliyette bulunanlar ile belirli koşullarla el emeğine dayalı üretim yapan ev kadınları vergiden muaf olacaktır.

Engellilere sağlanan vergisel avantajlar artırılarak devam ettirilmektedir. Engelli vatandaşlarımızın istihdam imkânlarının artırılması amacıyla korumalı işyeri indirimi getirilmektedir. Bu işyerlerinde istihdam edilen engelli çalışanlara yapılan ve kazancın tespiti sırasında indirilen ücret ödemeleri ayrıca beyanname üzerinden de indirilebilecektir.

Isı yalıtımı ve enerji tasarrufuna yönelik harcamaların elde edilen kira gelirinden doğrudan indirilebilmesi imkanı getirilerek, enerji tüketiminde tasarrufun artırılması ve dışa bağımlılığın azaltılmasına katkı sağlanmaktadır.

VI- Yürütmede esneklik ve etkinliğin artırılması

Değişen ekonomik koşullara hızlı bir şekilde uyum sağlayabilmek ve beklenmeyen dış etkenlerin ekonomi üzerindeki etkisini kontrol edebilmek, önemli ölçüde yürütmenin esneklik kapasitesine bağlıdır. Maliye politikasının yürütülmesinin esnek bir yapıda kurgulanması, izlenen politikaların etkinliğini de artırmaktadır. Bu kapsamda, yürütmeye verilen yetkiler genişletilmektedir.

Yukarıda belirtilen temel ilkeler doğrultusunda hazırlanan Gelir Vergisi Kanunu Tasarısıyla; kamu finansmanını sağlam temellere dayandıran, sürdürülebilir ekonomik kalkınmayı hedef alan, katma değeri yüksek üretimi destekleyen, uluslararası iyi uygulama örnekleriyle uyumu gözeten, mükellef odaklı, etkin, verimli ve adil bir vergi sistemine ulaşma yolunda önemli bir adım daha atılmaktadır.

